

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

Jaarverslag 2003

---

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht  
**Jaarverslag 2003**



*Klaas van der Veen (1969) studeerde in 1996 af aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht.*

*Ground.zebra, affiche, 2002*

*Affiche voor Kreutzer Haakma van der Vlugt.*

*(cover)*

*Eric Wie (1967) studeerde in 1995 af aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht.*

*0-0, playingfield, installatie, 2002*

*Openbaar kunstwerk i.o.v. het Amsterdams fonds voor de Kunsten bestaande uit 2 voetbaldoelen en 4 cornervlaggen.  
foto: Juul Hondius*

---



# Inhoud

<b>Voorwoord</b>	<b>6</b>	Gemiddelde studieduur daalt	22
		<b>Arbeidsmarktpositie</b>	22
		HKU-afgestudeerde goede arbeidsmarktpositie	22
<i>“Straks zijn we gewoon we”</i>	9	<b>Vooruitblik</b>	22
		Accreditatie	22
<b>1. Bestuur en organisatie</b>	<b>10</b>	<b>Kwaliteitszorg</b>	23
<b>Missie HKU</b>	10	Introductie Ontwikkelingsplan	23
Vier uitgangspunten	10	Start Kwaliteitszorgplan	23
<b>Bureau Bedrijfsvoering</b>	10	Toetsing en beoordeling aangescherpt	23
<b>Bestuursbureau</b>	10	<b>Samenwerking</b>	23
<b>Raad van Toezicht</b>	10	<b>Internationalisering</b>	24
<b>Samenstelling College van Bestuur</b>	11	100 samenwerkingsverbanden	24
<b>Samenstelling Centrale Medezeggenschapsraad</b>	11	Einde MHO-programma	24
<b>Vooruitblik</b>	11	‘Intensieve Programma’s’	24
Opvolging bestuursvoorzitter	11	ENCATC Academy	24
Samenwerking Universiteit Utrecht	11	Docentenuitwisselingen	24
<b>Outsourcing</b>	12	Beurzenprogramma’s	24
Onderwijs in eigen beheer	12	Studentenmobiliteit	24
<b>Organogram</b>	13		
<b>Onderwijsaanbod</b>	14	<i>“Onderzoek is geen vies woord meer”</i>	27
Meer dan 50 bachelors	14		
Overzicht van <i>schools</i> per faculteit	14	<b>3. Onderzoek</b>	<b>28</b>
		<b>In opdracht werken</b>	28
<i>“Meer aandacht voor cultureel ondernemerschap”</i>	17	<b>Doelstellingen</b>	28
		<b>Besteding middelen</b>	28
<b>2. Onderwijs</b>	<b>18</b>	<b>Publicaties</b>	28
<b>Excellentie en transparantie</b>	18	<b>Promoties</b>	28
<b>Onderwijsvernieuwing</b>	18	<b>Vooruitblik</b>	28
Nieuw kwalificatiestelsel	18	<b>Kwaliteitszorg</b>	28
Clusterraden	18	<b>Internationale Samenwerking</b>	29
<b>Werving</b>	18		
Doelgerichte werving	18	<i>“Ik wil mensen in beweging brengen”</i>	33
Werving in het buitenland	18		
Werving in samenwerking	18	<b>4. Studenten</b>	<b>34</b>
<b>Instroom</b>	18	<b>Doelstellingen</b>	34
<b>Studie-uitval</b>	21	<b>Besteding middelen</b>	34
Uitschieter in 2003	21	<b>Informatievoorziening</b>	34
Bindend studieadvies	21	<b>Klachtenregeling</b>	34
<b>Studiepunten</b>	21	<b>Internationale studentenmobiliteit</b>	34
Op zoek naar knelpunten in doorstroom	21	Studenten naar het buitenland	34
<b>Rendementen</b>	21	Uitwisselingsstudenten uit het buitenland	35
Lichte daling door minder instroom	21	<b>Alumni</b>	36
<b>Studententevredenheid</b>	21	<b>Festivals en concoursen</b>	36
Eigen metingen in ontwikkeling	21	HKU Award	36
Externe metingen aanleiding voor exitgesprekken	21		
<b>Studieduur</b>	22		

<i>“Van twee naar één: makkelijk en duidelijk”</i>	39	<b>RSI</b>	<b>53</b>
		Onderhoud en uitvoering arbozorg	53
<b>5. Medewerkers</b>	<b>40</b>	Aanpassingen in de centrale beleidsorganisatie	54
<b>Naar één personeels- en informatiesysteem</b>	40	Onderzoek Arbeidsinspectie	54
<b>Personele lasten 65% van totaal</b>	40	Specifieke verbeterpunten	54
<b>Medewerkerstevredenheidonderzoek</b>	40	Vooruitblik	54
<b>Leeftijdsopbouw personeel</b>	40	<b>ICT</b>	<b>54</b>
<b>Functionerings- en beoordelingsgesprekken</b>	40	Besteding van middelen	54
<b>Invoering functiewaarderingssysteem</b>	40	Resultaten	54
<b>Staff- en research development (SD en RD)</b>	41	ICT Algemeen	54
<b>Ziekteverzuim daalt</b>	41	Onderwijs en ICT	55
<b>Secundaire arbeidsvoorwaarden</b>	42	Onderzoek en ICT	55
<b>Vooruitblik</b>	42	Communicatie en ICT	56
		Administratie en ICT	56
		<b>Vooruitblik</b>	<b>56</b>
<i>“Op weg naar kostendekkende bedrijfsvoering”</i>	45	<b>8. Summary</b>	<b>57</b>
<b>6. Financiën</b>	<b>46</b>		
<b>Vinger aan de pols</b>	46	<b>Colofon</b>	<b>58</b>
<b>Stringente planning- en controlcyclus</b>	46		
<b>Baten gestegen</b>	46		
<b>Positief exploitatieresultaat</b>	46		
<b>Exploitatierkening 2003</b>	46		
Geconsolideerde exploitatierkening 2003	46		
Ontwikkeling exploitatiesaldo	47		
<b>Geconsolideerde balans per 31 december 2003</b>	47		
Ontwikkeling eigen vermogen en voorziening	48		
Financieringslasten en renterisico	48		
<b>Vooruitblik</b>	48		
Nieuw bekostigingssysteem	48		
Stringenter financieel beheer	48		
Huisvestingsbeleid in ontwikkeling	48		
		<i>“Tets teruggeven aan de samenleving”</i>	51
<b>7. Faciliteiten</b>	<b>52</b>		
<b>Huisvesting</b>	52		
Voorzieningenbeleid	52		
Financiën	52		
Besteding middelen	52		
Resultaten	52		
Diverse huisvestingsprojecten	52		
Vooruitblik	53		
<b>Arbo en Milieu</b>	<b>53</b>		
Besteding middelen	53		

# Voorwoord

**Remi Seelaar**  
(plv. voorzitter College van Bestuur)

Al tien jaar spelen de vijf *I's* een belangrijke rol in het strategisch beleid van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU): internationalisering, innovatie, interdisciplinariteit, interculturaliteit en informatisering. Eén van deze vijf, de *I* van innovatie, loopt als een rode draad door het onderwijsjaarverslag over 2003.

Innovatie betekent voor de HKU het opzetten van nieuwe opleidingen naar aanleiding van ontwikkelingen in de arbeidsmarkt en de kunstpraktijk. De afgelopen jaren hebben we tal van nieuwe opleidingen ontwikkeld vanuit de traditionele kunstdisciplines, van oudsher het programma-aanbod van de 'moederfaculteiten' Beeldende Kunst en Vormgeving, Muziek en Theater. Binnen die faculteiten is bijvoorbeeld beeld- en media-technologie en muziektechnologie ontstaan. Om de ontwikkelingen op het gebied van kunst en techniek verder te stimuleren hebben we destijds een aparte faculteit opgericht: de Faculteit Kunst Media & Technologie. Daar ligt het zwaartepunt van de kunsttechnologische opleidingen. De opleiding Kunst & Techniek hebben we voorgedragen om geaccrediteerd te worden. Dit zal in 2004 plaatsvinden.

Binnen de Interfaculteit heeft de in 2001 gestarte opleiding Kunst en Economie zijn plaats gevonden, een opleiding voor kaderfuncties in de culturele sector. Door relaties te leggen naar de andere faculteiten kan deze opleiding gericht aandacht geven aan kunst & mediamanagement, entertainment management, muziek- en theatermanagement en design management.

Innovatie betekent echter ook nieuwe vormen geven aan samenwerking met partners op het gebied van educatie en kunst. Het kunstonderwijs beweegt zich op het gebied van de kunsten, het hoger beroepsonderwijs en het wetenschappelijk onderwijs. De HKU is op dit gebied een kenniscentrum. Samenwerking met de Universiteit Utrecht is dan ook vanzelfsprekend. Op het gebied van kunsten en wetenschappen zijn HKU en Universiteit Utrecht complementair. In december 2003 hebben we een intentieverklaring tot samenwerking getekend en is er op basis van art. 8.1 van de Wet Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek een samenwerkingsinstituut opgericht: de 'Professional School of the Arts Utrecht' (PSAU).

De belangstelling om bij de HKU te komen studeren blijft onveranderd groot. Jaarlijks doen tussen de 3000 en 4000 studenten toelatingsexamen voor ongeveer 800

beschikbare studieplaatsen. De HKU beperkt bewust het aantal studieplaatsen, zodat we maatwerk aan de student kunnen blijven bieden en we individuele aandacht en begeleiding kunnen blijven waarborgen. Het kwaliteitszorgsysteem dat we ontwikkelen, bewaakt dit en levert een bijdrage aan het proces van aanpassing en verbetering van de opleidingen.

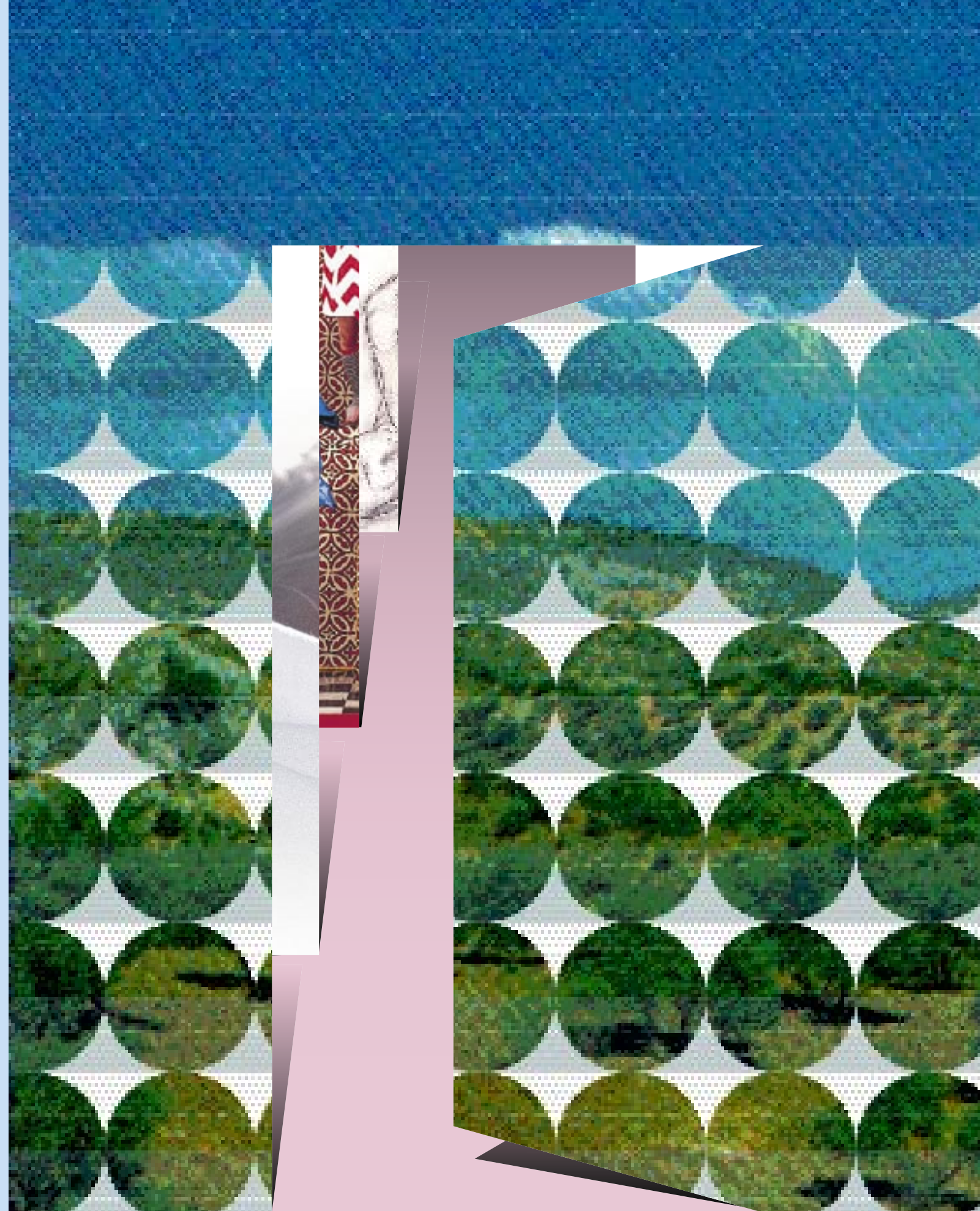
De verbondenheid van onze eigen docenten met de kunstpraktijk en het inschakelen van 800 gastdocenten uit de praktijk houdt ons scherp en gericht op innovatie. Ook onze studenten willen we extra stimuleren op dit gebied en daarom is in 2003 het besluit genomen een eigen prijs in te stellen voor de afstudeerder die aantoon het meest innovatief te zijn in zijn of haar werk: de HKU Award.

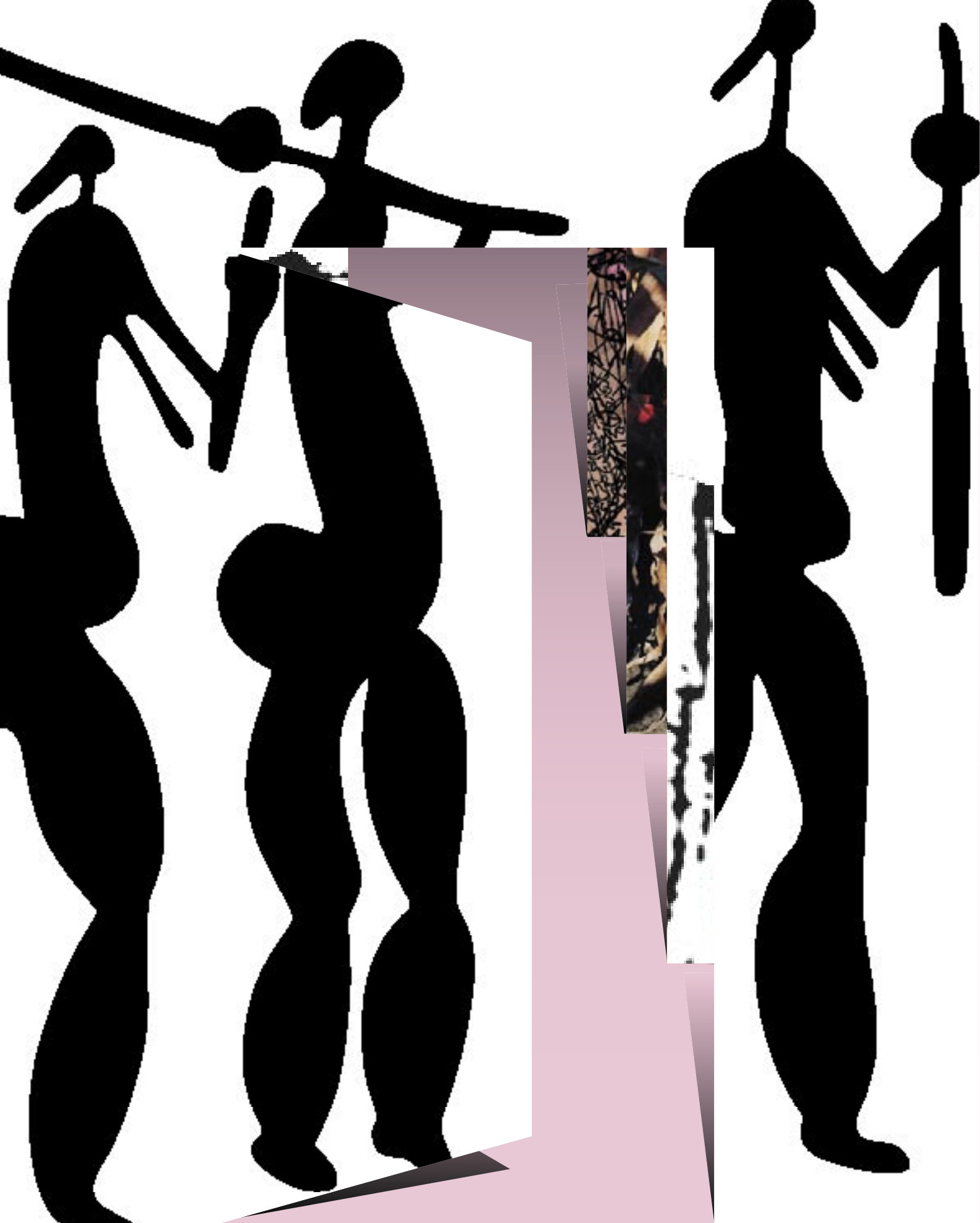
Studenten zijn de drijvende kracht van de HKU. Zonder hen zou er geen onderwijsjaarverslag 2003 zijn.

*Seda Angenent (1971) studeerde in 1995 af aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht en vormt tegenwoordig samen met Sappho Panhuysen Studio Vrijdag.*

*de Falla, Arriaga, Halffter, affiche (detail), 2004.*

*Affiche voor een uitvoering door het symfonieorkest van de Faculteit Muziek.*





### **Founding father Hogeschool voor de Kunsten Utrecht vertrekt**

Na 17 jaar stopt de founding father van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, Bert Groenemeijer. In november 2004 neemt hij afscheid als bestuursvoorzitter. Hij heeft zijn droom – een Nederlandse ‘Hochschule der Künste’ gerealiseerd. De HKU is een stabiele organisatie, waar eenheid in verscheidenheid heerst. Ruim voor zijn afscheid heeft Groenemeijer de richting voor de toekomst gewezen. De intentieverklaring voor een nauwe samenwerking met de Universiteit van Utrecht ligt er. De eerste uitdaging voor zijn opvolger: de transformatie van de HKU tot ‘art college’ binnen de Universiteit van Utrecht.

## “Straks zijn we gewoon we”

**Bert Groenemeijer**  
Voorzitter College van Bestuur

Vragen waar hij in Nederland geen bevredigend antwoord op kreeg, stelde hij in het buitenland. Daar vond hij wel de antwoorden waar hij zich in kon vinden. Het voorbeeld voor alle kunsten onder één dak, vond hij in de Duitse Hochschule der Künste – toen nog de enige in Europa. “Ik wilde weten hoe je zo iets in elkaar kon zetten.” Groenemeijer bleef over de grenzen heen kijken. Om schoolvoorbeelden van goed georganiseerd kunstonderwijs te vertalen naar de Nederlandse situatie.

Vertalen doet Groenemeijer trouwens ook letterlijk. Hij spreekt over de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU) als graadverstrekkende instelling (degree awarding institute). En binnen de Universiteit Utrecht moet de HKU een eigenstandig onderdeel worden – een constituent college of the university. Het is geen taalpurisme dat Groenemeijer drijft tot zijn vertaalwerk. Hij wil er iets mee duidelijk maken. Er grenzen mee slechten. De strikte scheiding in Nederland tussen hoger beroepsonderwijs en wetenschappelijk onderwijs zit hem al vele jaren dwars. Vooral de gevolgen die deze scheiding heeft voor de financiering. “Dat ik letterlijk elk jaar heb moeten bezuinigen – het budget per student is nog 45% van wat het was in 1978 – is tot daar aan toe. Maar veel erger is dat de HKU als hbo-instelling nul budget heeft voor deskundigheidsbevordering en onderzoek. Niet dat wij fundamenteel wetenschappelijk onderzoek willen doen. Maar je kunt toch geen hogeschool voor de kunsten draaien als je staf zich niet kan ontwikkelen? Je kunt toch geen graadverstrekkende instelling zijn als je geen onderzoek kunt doen? Als het buitenland ons als university beschouwt en ons als zodanig zeer serieus neemt, waarom krijgen we dan geen onderzoeksbudget?”

### **Doorfuseren**

Dat de politiek het kunstmatige onderscheid tussen hbo en wo in stand blijft houden, is voor Groenemeijer een belangrijke reden om door te fuseren met de Universiteit Utrecht. “Ik wil van het kunstmatige onderscheid af. Straks is het geen ‘wij’ en ‘zij’ meer, maar zijn we gewoon ‘we’. Het zal wel een paar jaar kosten voor de HKU als art college binnen de Universiteit Utrecht draait. Maar de start is er. In september bieden we al de eerste opleiding aan die we samen met de universiteit hebben ontwikkeld. We zullen moeten leren door één deur te gaan. Dat proces is niet nieuw, de HKU is geworden wat ze is door verschillen tussen opleidingen te overbruggen en te leren elkaars eigenheid te respecteren. Tussen de HKU en de universiteit zijn relaties genoeg te leggen. Tussen Theater en Theaterwetenschappen, tussen Muziek en Muziekwetenschappen, tussen Kunst, Media & Technologie en Informatica. Et cetera. Het onderscheid zal blijven. En moet blijven. Kunst verdient een eigen plek. De normen en waarden van de kunst en de ontwikkeling daarvan moeten aan de kunst zelf ontleend worden. Dat blijft essentieel. Altijd.”

*Bonana van Mil (1977) studeerde in 2003 af aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht.*

*Sier-ding, 2004.*

*Vormen van sieraden zijn verwerkt in kledingstukken.*



# Hoofdstuk 1

## Bestuur en organisatie

### Missie Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

De Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU) wil de maatschappij voorzien van hoogopgeleide professionals op het gebied van kunst en cultuur. Daarbij wil de HKU niet uitsluitend kunstenaars opleiden op de gebieden beeldende kunst, theater en muziek, maar tevens professionals in vormgeven en ontwerpen, kunst en educatie, kunst en techniek en kunst en economie. Ook wil de HKU een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van onderwijs en onderzoek op het gebied van kunst en cultuur, aan de verdere ontwikkeling van de betreffende professionele beroepspraktijken, en aan de regionale kennis- en culturele infrastructuur.

### Vier uitgangspunten

In relatie tot haar missie hanteert de HKU vier uitgangspunten, die ook in 2003 onveranderd gelden.

#### • Autonomie

De HKU gaat uit van de autonomie van het kunstonderwijs. Hierbij gaat het met name om de realisatie van normen die aan de kunst, de kunstbeoefening en de kunstproductie zelf worden ontleend.

#### • Continuïteit en legitimiteit

De HKU wil het voortbestaan van de hogeschool als hoogwaardige voorziening op het gebied van kunst en cultuur garanderen.

#### • Conservatoire en innovatieve functie

De HKU functioneert in een maatschappelijke context en heeft daardoor tevens een functie bij het instandhouden van opleidingen die voor de cultuuroverdracht belangrijk zijn, ook wanneer deze maatschappelijk niet-direct relevant zijn en/of in werkgelegenheidsperspectief niet duidelijk kwantificeerbaar zijn.

#### • Culturele functie

De HKU heeft ook een algemene culturele functie. Deze komt zowel tot uitdrukking in talrijke exposities, tv-programma's, muziek- en theatervoorstellingen van studenten in binnen- en buitenland als in een aantal specifieke materiële voorzieningen.

### Bureau Bedrijfsvoering

Om de besturing en beheersing van de bedrijfsprocessen verder te verbeteren zijn diverse organisatieonderdelen per 1 januari 2003 ondergebracht in één Bureau Bedrijfsvoering. Hiermee kan de HKU effectiever

tegenkomen aan de steeds hogere eisen die worden gesteld aan besturing, procesbeheersing en (bestuurlijke) informatievoorziening. Ook de toenemende verwevenheid van bedrijfsprocessen was een belangrijke overweging bij het besluit tot de oprichting van het Bureau Bedrijfsvoering.

Het Bureau Bedrijfsvoering bestaat uit vier diensten (Financieel Economische Zaken, Facilitaire Zaken, Studentenzaken en Personeelszaken), een stafmedewerker Kwaliteit, Arbo en Milieu en een Centraal Secretariaat.

Voor het Bureau Bedrijfsvoering was 2003 een jaar met veel veranderingen. De inrichting van de nieuwe organisatie – waaronder een nieuwe opzet van de diensten Studentenzaken en Financiële Zaken – vroeg veel aandacht. Door vacatures te vervullen en medewerkers in goed overleg over te plaatsen en in te werken, kon de inrichting van het Bureau Bedrijfsvoering al in 2003 grotendeels worden afgewikkeld.

Binnen Personeelszaken en Financiële Zaken zijn de taken geherstructureerd. Dat is onder meer ingegeven door het besluit nieuwe ondersteunende systemen in gebruik te nemen. Het gaat om vier systemen, die succesvol getest zijn: een nieuw studenteninformatiesysteem (OSIRIS-studievoortgang), een nieuw studenteninschrijfsysteem (OSIRIS-inschrijf), een geïntegreerd personeels- en salarissysteem (PASO/Persmaster) en een nieuw financieel systeem (Exact Globe).

### Bestuursbureau

Om de besturing en beheersing van de meer onderwijsonhoudelijke processen verder te verbeteren is in de loop van 2003 besloten om een aantal bureaus die het bestuur van de HKU en/of de faculteitsbesturen ondersteunen, te bundelen: Communicatie, Studentendecanaat, Bestuurssecretariaat en 'Onderwijs, Onderzoek en Kwaliteitszorg'. Deze bureaus zijn per 1 januari 2004 samengevoegd in het zogeheten Bestuursbureau.

### Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht bestond per 31 december 2003 uit:

De heer *H. Rootliep*, voorzitter  
 • voormalig voorzitter Raad van Bestuur Koninklijke Nedlloyd N.V.  
 • voormalig voorzitter Kamer van Koophandel Utrecht e.o.

De heer *G.H.M. Nieuwenhuijs RA*, plv. voorzitter  
 • voormalig partner Coopers en Lybrand Dijker van Dien (nu PWC)

De heer drs. *W.J. van Gelder*  
 • voormalig lid Tweede Kamer der Staten Generaal  
 • senior consultant HEC

De heer prof. dr. *H.O. Voorma*  
 • oud-rector magnificus Universiteit Utrecht  
 • emeritus hoogleraar moleculaire biologie

De heer drs. *P.C. Klaver*  
 • voorzitter Raad van Bestuur SHV Holdings N.V.

Mevrouw mr. *G.B.C.M. van der Reep*  
 • vice-president Gerechtshof Amsterdam  
 • voorzitter Bestuur Stichting Richard Holfonds

De heer mr. *L. Schuman* trad per 14 maart terug uit de Raad van Toezicht.

De Raad van Toezicht is in 2003 viermaal bijeengekomen, in aanwezigheid van het College van Bestuur. Op 16 december 2003 vond het jaarlijkse gesprek plaats met de Centrale Medezeggenschapsraad (zonder de leden van het College van Bestuur).

De Raad van Toezicht heeft in 2003 goedkeuring verleend aan:

- de samenwerking tussen de HKU en de Universiteit Utrecht;
- een fusie tussen de HKU en de Stichting Beheer Registergoederen. Het besluit hierover is later herzien;
- HKU Jaarrekening 2002;
- begroting HKU 2004;
- begroting SBRG 2004;
- statutenwijziging;
- wijziging Bestuursreglement en overige reglementen.

Verder zijn in 2003 onder meer de volgende onderwerpen besproken:

- de procedure voor de opvolging van de voorzitter College van Bestuur (eind 2004);

- de HBO-fraude;
- het gebouwenbestand HKU, met name het project Hilversum en de tweede etage Lange Viestraat;
- de nieuwe bekostigingssystematiek kunstonderwijs;
- de visitaties muziek, (docent) beeldende kunst en vormgeving en theater;
- het onderwijsjaarverslag/Jaarverslagen HKU 2002;
- de kwaliteitszorg.

### Samenstelling College van Bestuur

Het College van Bestuur bestond per 1 januari 2003 uit de heer B.M. Groenemeijer (voorzitter) en de heer R. Seelaar (plaatsvervangend voorzitter).

### Centrale Medezeggenschapsraad

De Centrale Medezeggenschapsraad is het medezeggenschapsorgaan van de HKU. De raad kan zes studenten en zes medewerkers tellen.

De Centrale Medezeggenschapsraad bestond per 1 september 2003 uit:

- Hans Klein Schiphorst - docent Faculteit Theater (voorzitter)
- Roelof van den Bergh - docent Faculteit Kunst, Media & Technologie
- Aya Gillissen - docent Faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving
- Rémy Harrewijn - student Kunst en Economie
- Arto Hoornweg - docent Faculteit Muziek

De CMR behaalde in 2003 een succes met een financiële regeling voor studenten die raadslid zijn. Daarmee is het lidmaatschap aantrekkelijker gemaakt. Tegenover dit succes stond ook een teleurstelling. Na jarenlange discussies leek het college eindelijk bereid mee te betalen aan de deelname van studenten aan culturele en sportieve activiteiten. Juist op dat moment werd een dergelijke regeling in de nasleep van de HBO-fraude verboden. Verder heeft de CMR de evaluatie geregeld van de samenwerkingsovereenkomst tussen de HKU en de universiteitsbibliotheken.

Vooruitkijkend naar 2004 ziet de CMR een historisch jaar, met name vanwege de voorgenomen fusie met de Universiteit Utrecht en de opvolging van de bestuursvoorzitter. De CMR heeft in deze trajecten de



### Onderwijsaanbod

#### Meer dan 50 bachelors

De HKU biedt onderwijs aan op het gebied van autonome beeldende kunst, vormgeving, muziek, theater, kunst en techniek, kunst en economie en kunst en educatie.

In deze richtingen biedt de HKU niet alleen bacheloropleidingen (meer dan 50 afstudeerrichtingen), maar ook basis-/vooropleidingen, voortgezette kunstopleidingen, masteropleidingen, research degrees en cursussen.

De HKU is gevestigd in Utrecht, Hilversum en Amersfoort.

De opleidingen zijn verdeeld over 24 *schools* (spreek uit op z'n Engels), die ondersteund en geleid worden op organisatorisch niveau door vijf faculteiten.

### Overzicht van *schools* per faculteit

#### Faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving (BKV)

Utrecht School of Fine Art  
 Utrecht School of Design and Management  
 Utrecht School of Design and Technology  
 Utrecht School of Product Design  
 Utrecht School of Spatial Design  
 Utrecht School of Visual Art and Education  
 Utrecht School of Visual Communication  
 Utrecht Graduate School of Visual Art and Design

#### Faculteit Muziek

Foundation School of Music  
 Utrecht School of Music  
 Utrecht School of Music and Education  
 Utrecht School of Performing Arts and Management  
 Utrecht Graduate School of Music

#### Faculteit Theater

Utrecht School of Acting  
 Utrecht School of Theatre and Design  
 Utrecht School of Theatre and Education  
 Utrecht School of Theatre and Technology  
 Utrecht School of Writing

#### Faculteit Kunst, Media & Technologie (KMT)

Utrecht School of Art and Technology  
 Utrecht School of Media and Technology  
 Utrecht School of Music and Technology  
 Utrecht Graduate School of Art, Media, Music and Technology

#### Interfaculteit / Kunst en Economie

Utrecht School of Art and Economics  
 Utrecht Graduate School of Art and Economics

*Een actueel overzicht van alle opleidingen is te vinden op [www.hku.nl](http://www.hku.nl).*

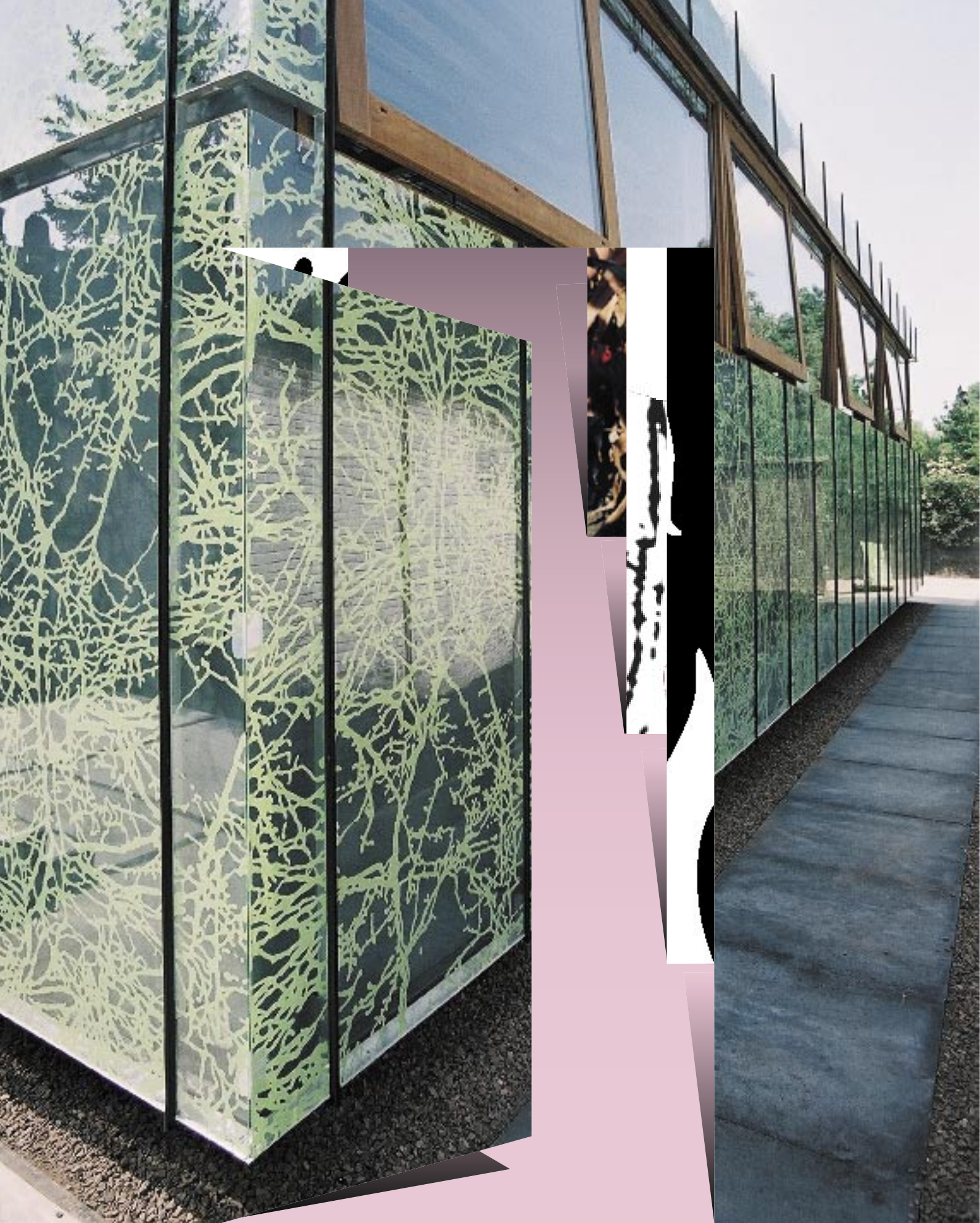
*Marijn Zurburg (1974) studeerde in 2003 af aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht.*

*Person, foto, 2003.*

*Beeld werd gemaakt als onderdeel van de European Media Masters of Art, 2002-2003.*







**Thera Jonker**  
hoofd opleiding Theatre  
and Education

**Jeroen van Dijk**  
tweedejaars student Theatre  
and Education

### **Metamorfose educatieve theateropleidingen**

De educatieve theateropleidingen ondergaan een metamorfose. Tekenend voor koers die de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht vaart, waarbij studenten vanaf dag één van de opleiding worden klaargestoomd voor en in de praktijk. De docent van nu is speler, maker en begeleider. Daarbij moet hij zijn producties kunnen coördineren en weten hoe je een voorstelling, evenement of workshop aan de man/vrouw brengt. Dat leer je het best met praktijkopdrachten, vindt ook tweedejaars student Jeroen van Dijk. En met de praktijkopdrachten en stages laten we de studenten direct in het diepe springen, zegt Thera Jonker, hoofd opleiding bij Theatre and Education.

## **“Meer aandacht voor cultureel ondernemerschap”**

“Twee jaar geleden ging het roer om. De praktijk stelt tegenwoordig andere eisen aan dramadocenten en docerend theatermakers”, legt Thera Jonker uit. “Ga maar na wat iemand die toegepast theater maakt én doceert, allemaal moet kunnen. Je moet goed spelen en stukken kunnen maken met een eigen signatuur. Daarnaast moet je productief samenwerken in een interdisciplinair team: vormgeving, muziek, geluid, nieuwe media, het komt er allemaal bij kijken. En je moet kunnen netwerken en je werk kunnen promoten en verkopen. Het ‘cultureel ondernemerschap’ zoals we dat noemen, krijgt in de nieuwe opleiding veel meer aandacht.”

Jeroen van Dijk kan erover meepraten en dat doet hij dan ook enthousiast. Hij hoort bij de eerste lichting educatieve theaterstudenten die het nieuwe curriculum volgen. “In twee jaar tijd heb ik echt ongelooflijk veel geleerd. Niet alleen over lesgeven. Je moet bijvoorbeeld ook nadenken over je doelgroep, het publiek waarvoor je speelt. Bij een kleutervoorstelling die we maakten voor basisscholen in Utrecht en omgeving, zijn de leerlingen het publiek. Maar ook ouders moeten leuke dingen uit de voorstelling halen. Na afloop kwam een ouder naar ons toe, die zei ‘Ik vond jullie voorstelling soms wel een beetje kinderachtig.’ Als je er goed over nadent is dat natuurlijk een groot compliment.”

### **In opdracht werken**

Bij het tourneevoorstel in het tweede jaar is het hele onderwijs ingericht rond het maken van voorstellingen. Dit jaar kwamen de opdrachten hiervoor vanuit het Utrechts Centrum voor de Kunsten, Jongerentheaterfestival de Opkomst, en een maskerfestival in Tsjechië. “Naast het vak ensemblespel kregen we een theorieopdracht voor productie en PR. De hele logistiek, de financiën, de rekvisieten, het vervoer moest goed geregeld zijn,” zegt Jeroen. Thera complimenteert de

studenten. “Nadat ze de voorstelling 14 keer hadden gespeeld tijdens het project, hebben ze die nog 7 keer weten te verkopen aan andere scholen. Zo leren ze werken in opdracht.” Jeroen is blij met de ervaring die het project heeft opgeleverd. “Het liep zo goed, dat er een theatergroep uit is ontstaan.”

### **Internationaal, intercultureel**

In het derde jaar van het nieuwe curriculum staat een verplichte buitenlandstage op het programma. Thera: “Professionele theatermakers werken met cultureel diverse casts, en maken interessante crossovers in werkwijzen en thematieken. Dat is een internationale trend. We vinden het belangrijk dat studenten professionele internationale ervaring en contacten opdoen. En dat ze van een afstandje naar hun werk- en leefwijze leren kijken.

Met buitenlandervaring kun je ook in Nederland beter uit de voeten. Het werken op scholen en in de wijk heeft tegenwoordig een werelddimensie, lokaal en mondiaal kun je niet los zien. We draaien een project met leerlingen van 2 basisscholen op Kanaleneiland hier in Utrecht. Op deze gekleurde scholen wordt nog weinig met theater gedaan. We haken dan in op diverse tradities van verhalen vertellen, muziek, dans en maskerspel. Jeroen: “In een paar weken tijd hebben we een mini voorstelling neergezet. Leerlingen hebben alles zelf bedacht en uitgevoerd. We hebben met ze gerapt, gedanst en gespeeld. Kinderen en hun ouders waren hartstikke enthousiast.

Het voorbeeld is illustratief voor de nieuwe wind die door Theater waait: Leren in de beroepspraktijk. Van de studenten wordt veel eigen initiatief gevraagd. “Trouwens,” tipt Jeroen aan het eind van het gesprek “onze theatergroep heet Rimler. Misschien kun je dat nog even noemen?” Bij deze. Het cultureel ondernemerschap zit er inderdaad al vroeg in.

*Addy de Boer (1970) studeerde in 1995 af aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht.*

*Studio Stok, atelier met proefkeuken, 2004.*

*In dit ontwerp van Nexit Architecten is rekening gehouden met zowel de hobby en professe van de opdrachtgever. Er is ruimte voor het werken aan schilder- en beeldhouwkunst en daarnaast is een proefkeuken voor het ontwikkelen van culinaire producten gecreëerd.*



# Hoofdstuk 2

## Onderwijs

### Excellentie en transparantie

De Hogeschool voor de Kunsten Utrecht streeft naar excellentie en transparantie in het onderwijsaanbod. Richtinggevend daarbij zijn 'de vijf I's': internationalisering, innovatie, interdisciplinariteit, interculturaliteit en informatisering.

### Onderwijsvernieuwing

In 2003 is verder gewerkt aan de 'Herstructureringsoperatie Kunstonderwijs' die in 2000 van start is gegaan. Deze operatie richt zich op transparant en excellent kunstonderwijs. Daaraan werkt de HKU ook op andere fronten. Zo is de HKU op verschillende niveaus bezig met de uitwerking van recente ontwikkelingen in het hoger onderwijs, zoals de doorwerking van de visitatierapporten, de nieuwe accrediteringssystematiek, de bachelor-masterstructuur, competentiegericht onderwijs en de onderzoeksfunctie.

### Nieuw kwalificatiestelsel

Op landelijk niveau is meegewerkt aan de opbouw van een nieuw kwalificatiestelsel voor het Kunstonderwijs (HBO-KUO). Daarbij zijn de beroepsprofielen en startkwalificaties van de Projectorganisatie Kunstvakonderwijs (POKO) in landelijk te hanteren opleidingsprofielen vertaald. De zo vastgestelde competenties voor de vakopleidingen zijn begin 2003 gepubliceerd. Die voor de docentenopleidingen volgen in 2004.

### Clusterraden

De meeste opleidingen aan de HKU worden verzorgd door meer dan één faculteit. De faculteitsoverstijgende kwaliteitszorg – ook van belang in verband met de accreditatie – wordt gecoördineerd door Clusterraden. Een Clusterraad bestaat uit de faculteitsbestuurders die tevens hoofd zijn van een school die de betreffende opleiding verzorgt. De HKU heeft sinds 2002 vijf Clusterraden voor de bacheloropleidingen en één Clusterraad voor de masteropleidingen.

### Werving

#### Doelgerichte werving

Het wervingsbeleid is gericht op het aantrekken van getalenteerde studenten. De belangrijkste wervingsinstrumenten zijn: de opleidingengids, de website, de open dagen en – sinds 2002 – Studie Beurs. Om ook

bij een breder publiek op het netvlies te komen, wordt veel geïnvesteerd in free publicity, felicitatieadvertenties voor (oud)studenten die een prijs winnen, de website (volledig vernieuwd in 2003) en het HKU Kunsten Festival. Voor het HKU Kunsten Festival worden sinds 2003 ook aspirant-studenten uitgenodigd. Alumni worden ingezet als ambassadeur van de HKU.

Om het grote aanbod aan opleidingen en afstudeer-richtingen helder te etaleren is de opleidingengids in 2003 anders ingedeeld. De oude indeling in faculteiten is vervangen door een indeling in zeven opleidingsgebieden. Een onderzoek onder de gebruikers van de nieuwe opleidingengids heeft uitgewezen dat de nieuwe indeling als duidelijk en overzichtelijk wordt ervaren.

### Werving in het buitenland

Het werven van studenten in het buitenland vindt vooral plaats via contacten met buitenlandse zusterinstellingen, Bureau Internationale Zaken, de HKU-website en Engelstalige informatiebrochures.

### Werving in samenwerking

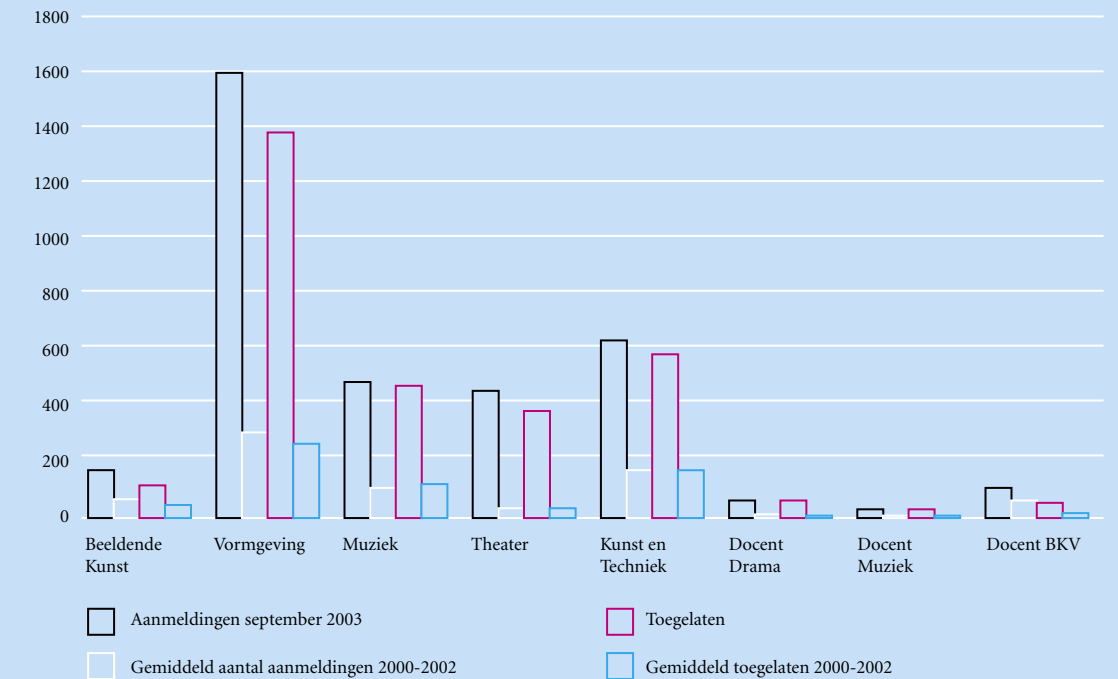
Voor de communicatie over Utrecht als aantrekkelijke studentenstad werkt de HKU samen met de Universiteit Utrecht, de gemeente Utrecht en de Hogeschool van Utrecht. In dit kader is een gezamenlijke website ontwikkeld ([www.utrecht.studiestad.nl](http://www.utrecht.studiestad.nl)) en wordt gezamenlijk campagne gevoerd op Studie Beurs. In 2004 wordt deze samenwerking voortgezet. De website van Utrecht Studiestad zal worden vernieuwd.

### Instream

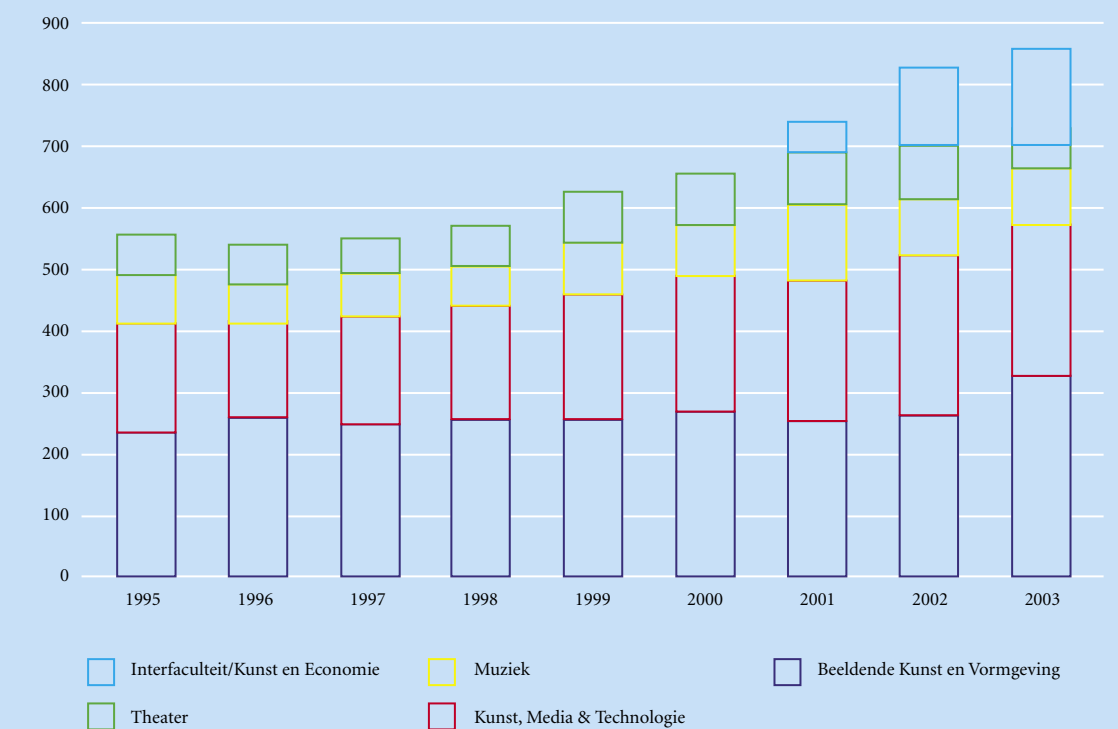
#### Tabel

Instream per opleiding	Code	Aantal
Bachelor of Theatre	34860	41
Bachelor of Education in Theatre	34745	10
Bachelor of Fine Art	39110	67
Bachelor of Design	39111	272
Bachelor of Education in Visual Art and Design	39100	51
Bachelor of Music	34739	130
Bachelor of Education In Music	39112	11
Voortgezette Kunstopleiding Muziek	04852	15
<b>Totaal bekostigde instroom KUO</b>		<b>556</b>
Bachelor of Art and Technology	34713	172
Bachelor of Art and Economics	34951	127
<b>Totaal bekostigde instroom niet-KUO</b>		<b>299</b>
<b>Totaal bekostigde instroom HKU</b>		<b>855</b>

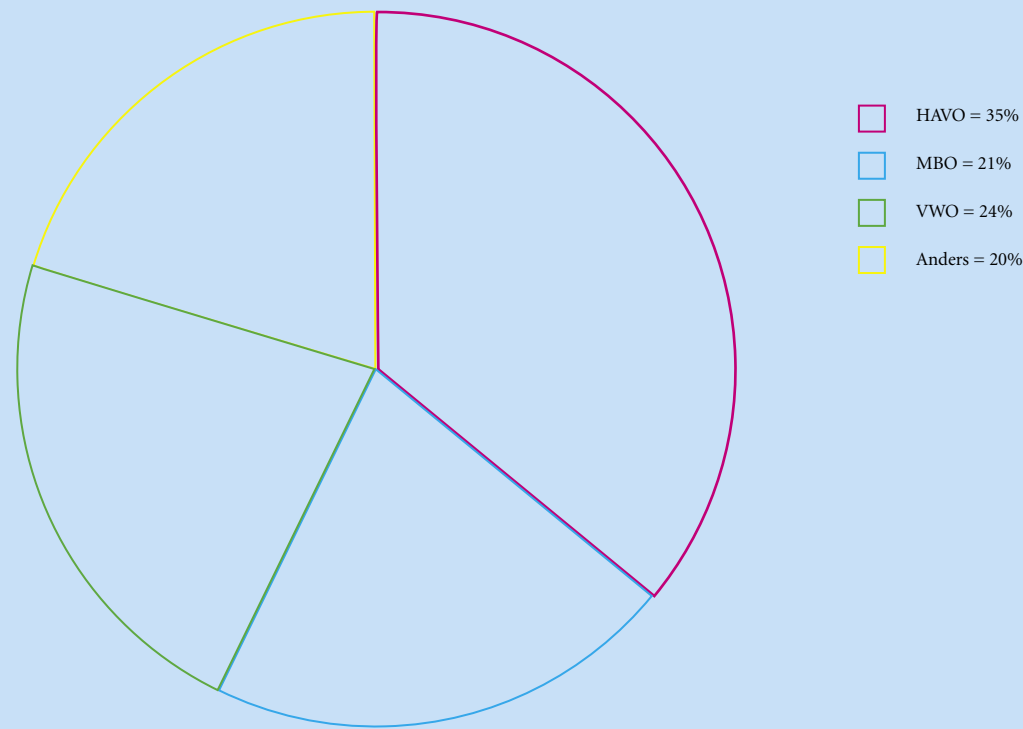
Grafiek  
Aanmeldingen en toelatingen



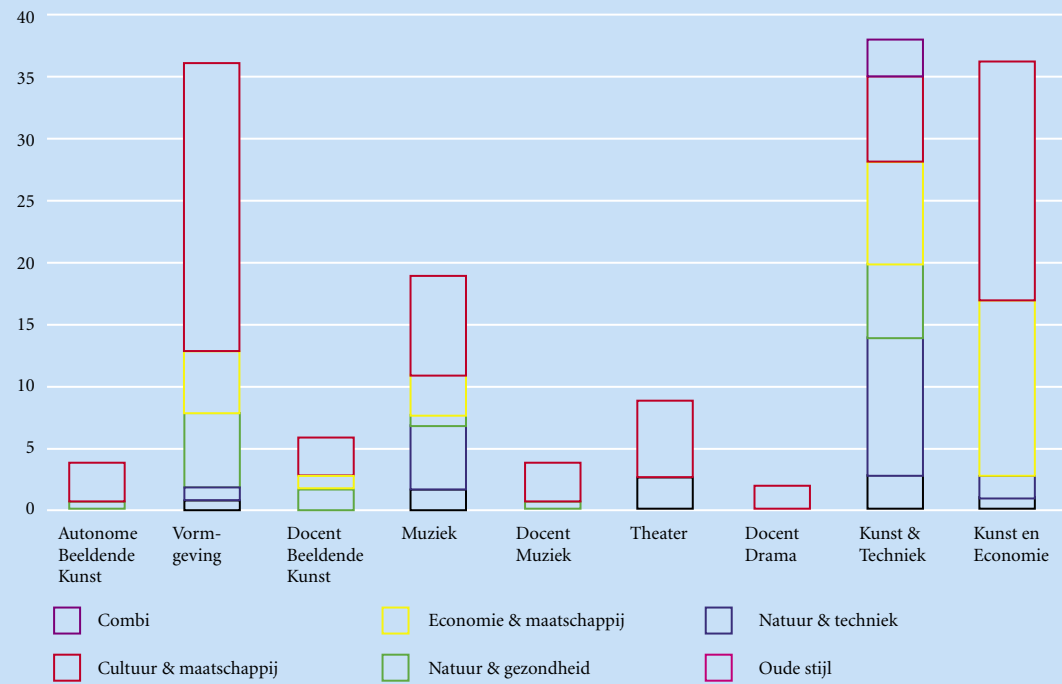
Grafiek  
Ontwikkeling instroom



**Grafiek**  
Verdeling van de vooropleiding van de instromers in 2002-2003



**Grafiek**  
Havo/Vwo-profiel instromers



**Studie-uitval**

**Uitschieter uitstroom in 2003**

De uitstroom tijdens het eerste studiejaar schommelt de laatste jaren tussen de 20 en 25%. In 2003 was de uitstroom hoger: bij vier van de vijf faculteiten tussen de 25 en 30%. Hiervoor was geen directe oorzaak aan te wijzen.

Vanaf het tweede tot en met het vierde studiejaar is er in totaal nog zo'n 20% uitstroom. Het beleid is erop gericht de propedeuse selectiever te maken en daarmee ook de uitstroom in de hogere jaren terug te dringen.

**Bindend studieadvies**

In het opleidingsjaar 2002/2003 kregen 78 studenten een bindend studieadvies. Het hoogste aantal bindende studieadviezen werd gegeven bij de Faculteit Kunst, Media & Technologie (36).

**Studiepunten**

**Op zoek naar knelpunten in doorstroom**

In 2003 is er een analyse gemaakt van de behaalde studiepunten. Hiermee wil de HKU een indruk krijgen van de knelpunten in de doorstroom. Uit de cijfers komt naar voren dat er een vrij omvangrijke groep studenten is die minder dan 30 studiepunten per jaar haalt. De HKU wil dit percentage terugdringen door de studiebegeleiding te intensiveren.

De hierna vermelde cijfers over behaalde studiepunten zijn nog vrij algemeen. De HKU wil de uitkomsten specificeren naar studiejaar om beter te kunnen analyseren waar studenten vertraging oplopen.

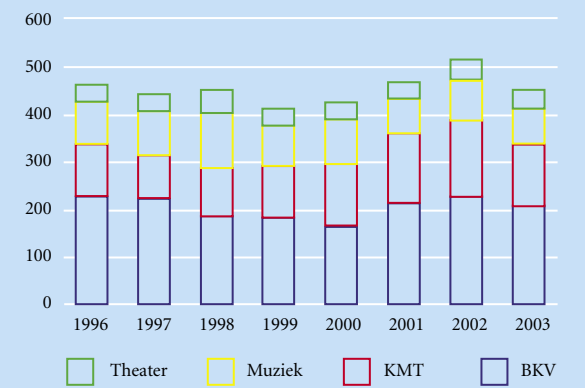
**Tabel**  
Percentages behaalde studiepunten per faculteit

Faculteit	< 30 studiepunten	≥ 30 studiepunten	diplomering
Beeldende Kunst en Vormgeving (BKV)	26%	60%	14%
Muziek	25%	60%	15%
Theater	19%	67%	14%
Kunst, Media & Technologie (KMT)	18%	68%	14%
Interfaculteit/ Kunst en Economie	25%	69%	6%

**Rendementen**

Lichte daling gediplomeerden door minder instroom Na een gestage stijging van het aantal gediplomeerden vanaf 1998, is dit cijfer in 2003 gedaald. Deze daling wordt veroorzaakt door de terugloop in studentenaantallen, als gevolg van afspraken met het ministerie van OCW halverwege de jaren negentig.

**Grafiek**  
Behaalde einddiploma's



**Studententevredenheid**

**Eigen metingen in ontwikkeling**

Als onderdeel van het kwaliteitszorgsysteem wil de HKU dat elke faculteit de tevredenheid van de eigen studenten gaat meten. Het is van belang dat deze tevredenheidsmetingen op facultair niveau plaatsvinden omdat eventuele verbetermaatregelen ook per faculteit uitgevoerd moeten worden.

**Externe metingen aanleiding voor exitgesprekken**

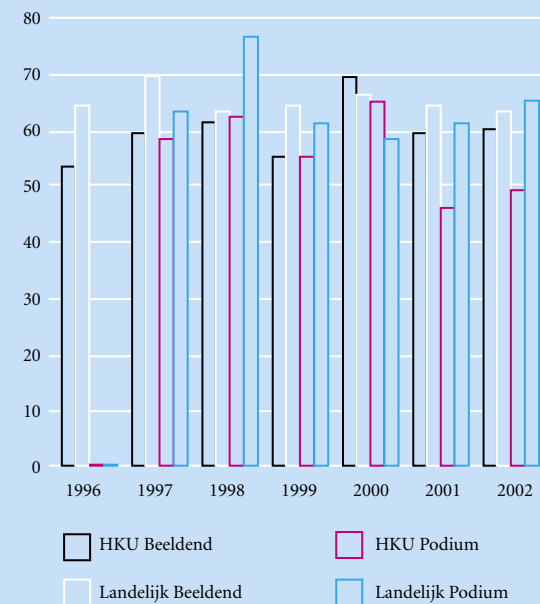
Ook externe partijen doen onderzoek naar de tevredenheid onder studenten. De HKU-studenten worden onder meer ondervraagd via de Elsevier-enquête, de KeuzeGids Hoger Onderwijs en de Kunstenmonitor. De onderzoeksmethoden verschillen echter zoveel van elkaar dat het onmogelijk is uitspraken te doen over de hele HKU.

Een interessant onderzoek is dat van de Kunstenmonitor (KUO-monitor). In dit onderzoek, dat sinds een aantal jaren wordt gehouden, wordt aan oud-studenten gevraagd of zij achteraf tevreden zijn over de opleiding.



### Grafiek Studenttevredenheid

Met uitzondering van het jaar 2000 blijven de HKU-studenten over een reeks van jaren gemiddeld minder tevreden. Dit is een reden om via exit-interviews meer duidelijkheid te krijgen over de oorzaken van onvrede bij oud-studenten.

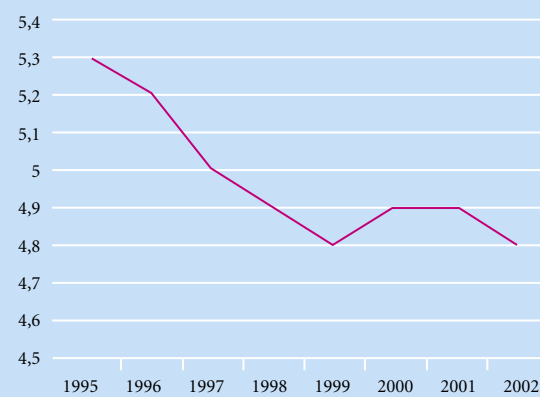


### Studieduur

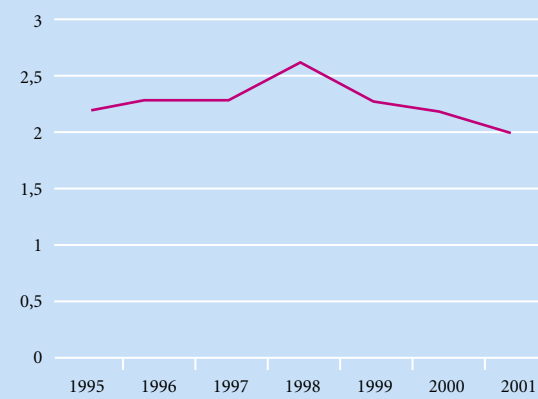
#### Gemiddelde studieduur daalt

De gemiddelde studieduur van studenten die hun opleiding afsluiten met een diploma is sinds 1995 geleidelijk gedaald: van 5,3 jaar tot 4,8 jaar. Bij studiestakers daalt de gemiddelde studieduur sinds 1999. In 2001 was de gemiddelde studieduur van studiestakers twee jaar.

### Grafiek Gemiddelde studieduur geslaagden



### Grafiek Gemiddelde studieduur studiestakers



### Arbeidsmarktpositie

#### HKU-afgestudeerde goede arbeidsmarktpositie

In vergelijking met andere opleidingen vinden veel oud-studenten van de HKU werk. Vooral HKU-studenten met een beeldende achtergrond 'scoren' wat betreft werkgelegenheid over een reeks van jaren beter dan studenten van andere opleidingen.

### Vooruitblik

De ontwikkeling van het bacheloronderwijs wordt in 2004 voortgezet. Voor de meeste opleidingen betekent dit dat ze bijgesteld worden op basis van het kwaliteitszorgsysteem.

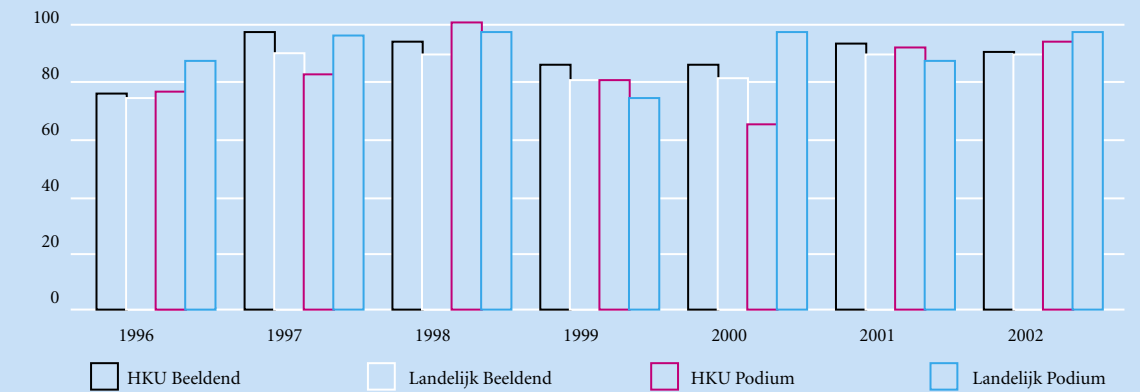
#### Accreditatie

In 2004 wordt Kunst en Techniek als eerste HKU-opleiding geïnspecteerd onder het nieuwe Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO)-accreditatiesysteem. De opleiding Muziek wordt opnieuw geïnspecteerd in 2004, volgens een landelijke speciale procedure die verband houdt met het feit dat bij de eerste visitatie de artistieke kwaliteit niet in de beoordeling was betrokken.

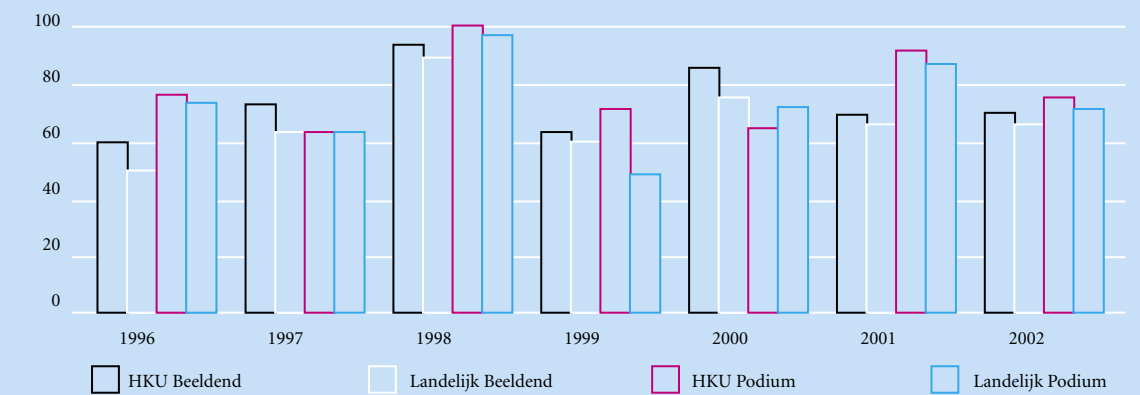
In 2004 wordt de HKU als instelling geaccrediteerd door de Engelse OUVS (Open University Validation Services). Ook worden vijf (van de zeven geaccrediteerde) opleidingen geaccrediteerd. De HKU schrijft hiertoe zelfevaluatie-rapporten en er vinden visitatiebezoeken plaats.

### Grafiek Percentage werkzame oudstudenten (bron: KUO monitor)

% Werkzaam



% Werk met minimaal eigen  
opleidingsniveau



### Kwaliteitszorg

#### Introductie Ontwikkelingsplan

Binnen het kwaliteitszorgsysteem wordt met ingang van 2004 het Ontwikkelingsplan geïntroduceerd. In een Ontwikkelingsplan maken de afdelingen en faculteiten de balans op van het afgelopen jaar en verwoorden ze hun voornemens voor het komend studiejaar. Tot en met 2002 vervulde het jaarverslag min of meer deze functie. Omdat het jaarverslag in die vorm voor de buitenwereld moeilijk te hanteren was, is besloten de interne kwaliteitszorgfunctie los te koppelen van de externe verantwoordingsfunctie.

#### Start Kwaliteitszorgplan

De kwaliteitszorg rond het onderwijs wordt meer toegespitst op de opleidingen. De bewaking van de kwaliteit van de opleidingen is een verantwoordelijkheid van de Clusterraden. Elke opleiding zal in 2004 starten met het opstellen van een Kwaliteitszorgplan

dat een periode van zes jaar beslaat, de looptijd van de accreditatie.

#### Toetsing en beoordeling aangescherpt

In februari 2003 is het visitatierapport Theater verschenen, over de bacheloropleidingen Theater en Docent drama. Beide opleidingen voldoen aan de kwaliteitsnormen.

Op grond van de rapportage is besloten de beoordeling en toetsing binnen de onderwijsprogramma's van de Faculteit Theater aan te scherpen. Daartoe zijn er studieavonden voor docenten georganiseerd. Het Bureau Onderwijs, Onderzoek en Kwaliteitszorg ontwikkelde hiervoor een ondersteunende publicatie.

### Samenwerking

De HKU werkt op basis van gemeenschappelijke doelstellingen actief samen met diverse organisaties. Zo is in het kader van de samenwerking met de Universiteit



Utrecht een gemeenschappelijk instituut – de Professional School of the Arts Utrecht (PSAU) – ingesteld. Andere voorbeelden van samenwerking zijn de Kennis- en Innovatiekring Regio Utrecht en de Stichting Nieuwe Bedrijvigheid Utrecht. De HKU is verder bestuurlijk betrokken bij tal van organisaties, zoals het NOB, de NPS, de Stichting Media Academie, de Stichting Centre for International Technology and Education en het Utrechts Centrum voor de Kunsten. Daarnaast worden er nauwe contacten onderhouden met scholen voor voortgezet onderwijs en bijvoorbeeld de grafische lycea.

### Internationalisering

#### 100 samenwerkingsverbanden

De HKU werkt samen met ongeveer honderd kunstopleidingen in het buitenland. De basis voor deze samenwerkingsverbanden vormen de onderwijsprogramma's van de Europese Unie, bilaterale overeenkomsten en de internationale netwerken waar de HKU lid van is.

Met het aantal van honderd lijkt het maximaal haalbare aantal internationale samenwerkingspartners bereikt te zijn. De laatste jaren heeft alleen nog bescheiden uitbreiding plaatsgevonden met partnerschappen in Midden- en Oost-Europa en door groei van bestaande netwerken.

#### Einde MHO-programma

De samenwerking met de kunstfaculteiten van de Universidad Nacional Autónoma in Costa Rica, gefinancierd door het Medefinancieringsprogramma Hoger Onderwijs (MHO) van het ministerie van Buitenlandse Zaken, loopt dit jaar af. De HKU wil de samenwerking, gericht op ondersteuning in institution building en human resource development, op bescheiden schaal met eigen middelen voortzetten.

#### 'Intensieve Programma's'

In het kader van het EU-programma voor onderwijs-samenwerking Socrates/Erasmus, heeft de HKU in 2003 een aantal 'Intensieve Programma's' (IP's) gecoördineerd. Deze programma's stellen hoger onderwijsinstellingen in staat korte cursussen met een Europese dimensie te organiseren voor hun studenten. In 2003 vonden de volgende IP's plaats: Erasmus Chamber Orchestra, Erasmus Brass Ensemble en Carillon.

#### ENCATC Academy

Met als thema 'learning processes' heeft in januari 2003 aan de HKU de zogeheten ENCATC Academy plaatsgevonden. Dit is de jaarlijkse 'train the trainers academy' voor de leden van het European Network of Cultural Administration Training Centres. Tijdens de academy bogen de deelnemers – uit 18 landen – zich over een praktische toepassing van processen en methodes van lesgeven aan toekomstige kunstmanagers.

#### Docentuitwisselingen

Een betrouwbare indicatie van het aantal docentuitwisselingen met het buitenland in 2003 is niet te geven omdat veel van deze uitwisselingen onderling geregeld worden op basis van persoonlijke contacten en niet centraal geregistreerd worden.

#### Beurzenprogramma's

Jaarlijks gaan zo'n 100 HKU-studenten voor kortere of langere tijd met een beurs naar het buitenland. Ongeveer 80 buitenlandse uitwisselingsstudenten studeren elk jaar voor één of twee semesters aan de HKU. In 2003/2004 maakten 64 studenten gebruik van het eigen beurzenfonds van de HKU, het Jan van Scorelfonds, voor een tegemoetkoming in de kosten van hun buitenlandverblijf. In hetzelfde jaar ontving de HKU 60 studenten met een Socrates/Erasmusbeurs van de Europese Commissie. Er vertrokken 14 HKU-studenten met een dergelijke beurs naar het buitenland.

#### Studentenmobiliteit

De populairste bestemmingen bij HKU-studenten in 2003/2004 waren Duitsland, de Verenigde Staten en Australië. De meeste inkomende uitwisselingsstudenten kwamen uit Duitsland, Finland, het Verenigd Koninkrijk, Tsjechië en Australië.

*Annemieke Swinkels (1980) studeerde in 2003 af aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht.*

*I almost forgot to look at the moon today, kleding, 2003.*

*India: everyday the beginning of a new fairytale.*





**Centrum voor Onderzoek gaat op in BOOK**

De Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU) vindt het essentieel onderzoek te doen op het gebied van kunst en gerelateerde gebieden, onderzoek vanuit de opleidingspraktijk. Zowel in projecten als in masteropleidingen. Joost Smiers en Anke Coumans stonden aan de wieg van de onderzoekspraktijk van de HKU. Tien jaar lang vormden ze vanuit 'hun' Centrum voor Onderzoek een promotieteam voor onderzoek en deskundigheidsbevordering binnen de hogeschool. Budget was er niet, dus het kwam erop aan de faculteiten te enthousiasmeren en theorie- en praktijkdocenten te verleiden tot onderzoek. Hun missie had succes. Het Centrum voor Onderzoek als zodanig is in 2003 opgeheven. Enkele taken zijn geïntegreerd in het Bureau voor Onderwijs, Onderzoek en Kwaliteit en de inhoudelijke verantwoordelijkheid voor onderzoek ligt nu mede bij de lectoren van de HKU.

## “Onderzoek is geen vies woord meer”

**Joost Smiers**  
lector Politicologie van de Kunst

**Anke Coumans**  
docent, beleidsmedewerker  
Bureau Onderwijs, Onderzoek  
en Kwaliteitszorg

Dat onderzoek geen vies woord meer is bij de HKU-faculteiten is mede te danken aan het zendingswerk van Joost Smiers en Anke Coumans. Nu 'hun' Centrum voor Onderzoek binnen de HKU overbodig is geworden, blikken ze terug. Tevreden over de resultaten. En kijken ze verwachtingsvol uit naar de publicaties die in voorbereiding zijn.

Smiers legt uit waarom onderzoek vanuit, en binnen, het kunstonderwijs zo belangrijk is: “De vakgebieden ontwikkelen zich, ook binnen een maatschappelijke context. Het is essentieel die ontwikkeling te overzien. Ook van binnenuit. Mensen die er zelf mee bezig zijn, kijken anders dan wetenschappers. Onderzoek is belangrijk voor studenten en docenten. Studenten moeten niet alleen historie meekrijgen, maar ook de zaken die nú relevant zijn. Docenten moeten dus hun vakgebied kennen. Dat kan alleen als ze zich er op het hoogste niveau mee bezighouden en kijken wat anderen in het vakgebied doen. Daarnaast is het belangrijk dat studenten hier een onderzoekende attitude aanleren. Dat ze niet alleen trucjes leren, maar ook leren om vraagstukken te formuleren en stappen te zetten in het oplossen daarvan. Neem een musicus. Die interpreteert per definitie. Daarbij maakt hij keuzes. Dat kun je eigenlijk alleen goed doen als je alle opties kunt overzien. Een ander voorbeeld: de waanzinnig snelle veranderingen in het vakgebied van grafisch ontwerp van de laatste jaren – alleen de techniek al. Of neem de veranderingen in verhoudingen met opdrachtgevers. Stuk voor stuk onderwerpen die onderzoek verdienen.”

**Eigen manieren**

“Inmiddels is onderzoek gelukkig geen vies woord meer”, stelt Anke. “Dat geldt voor alle faculteiten. Wat je wel ziet, is dat elke faculteit er op een eigen manier mee omgaat. Dat heeft ook te maken met de kenmerken van het vakgebied. Bij Theater zijn ze veel met taal

bezig. Dan is de stap naar onderzoek – en rapporteren – wat kleiner dan bij Beeldende Kunst en Vormgeving, waar ze veel meer in beelden denken. Muziek heeft weer een andere manier van reflecteren. Bij de ene faculteit kost het daardoor meer moeite om onderzoek van de grond te krijgen dan bij de andere. Zelf heb ik vooral binnen Beeldende Kunst en Vormgeving geprobeerd verbanden te leggen tussen theorie-onderwerpen en onderzoek. Mijn insteek is steeds: hoe legt een theorie docent de link met de praktijk. Maar ook: hoe kun je de praktijkdocent naar de theorie laten bewegen. Het kunstproces zelf is een onderzoeksproces. Dat is je startpunt. Je moet je verdiepen in de weg waarlangs dat proces verloopt. Inzicht ontwikkelen in de processen.”

**Jong plantje**

Sinds de HKU het systeem van lectoraten kent, is onderzoek als aandachtsgebied ondergebracht bij het Bureau voor Onderwijs, Onderzoek en Kwaliteit, intern kortweg BOOK genoemd. “Het bureau ondersteunt de lectoren”, aldus Joost. Anke vult aan: “Alleen in praktisch opzicht is dat al nodig omdat de lectoren slechts een dienstverband van één of anderhalve dag hebben. Voor BOOK is er in dit opzicht vooral een rol weggelegd als bruggenbouwer tussen de lectoren en de faculteiten. BOOK speelt ook een centrale rol bij de verdeling van het onderzoeksbudget. Plannen voor onderzoek worden beoordeeld door een adviescommissie, waarvan de lectoren deel uitmaken. Een uitstekende procedure. Want zo ontstaat er ook discussie over het belang en de kwaliteit van de onderzoeken.” Joost is het met haar eens. “Het is goed dat er procedures zijn om de kwaliteit van onderzoek te bewaken. Want goed beschouwd is onderzoek binnen de HKU nog een jong plantje.”

Eind dit jaar draagt dat plantje weer vrucht. Binnen de Faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving wordt gewerkt aan een boek met artikelen van 15 theorie- en praktijkdocenten. Een nieuwe mijlpaal.

*Korneel Evers (1979) studeerde in 2004 af aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht.*

*De Grote Korneel Show, 2004.*

*Fragment uit afstudeervoorstelling.  
Foto: Anna van Kooij*





# Hoofdstuk 3

## Onderzoek

### Doelstellingen

De Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU) is overtuigd van het belang van onderzoek voor zowel de ontwikkeling van het onderwijs, de vakgebieden, de professies en ambachten, als voor de ontwikkeling van de individuele student. Omdat het kunstonderwijs in de universitaire wereld geen tegenhanger heeft, voert de HKU zelf onderzoek uit.

### Besteding middelen

Sinds 1995 wordt een substantieel deel van de begroting besteed aan deskundigheidsbevordering (staff development, SD) en onderzoek en ontwikkeling (research & development, R&D). In 2003 ging het in totaal om drie procent van de begroting. De intentie is om dat percentage te laten oplopen tot vijf procent in 2004. Op jaarbasis is voor R&D gemiddeld € 500.000 beschikbaar.

Naar aanleiding van de succesvolle onderzoeksdag die de Faculteit Theater in 2003 organiseerde, is besloten dat elke faculteit met ingang van 2005 jaarlijks tijdens een facultaire onderzoeksdag publiek verantwoording aflegt over de aan onderzoek toegekende middelen.

### Publicaties

De HKU legt verantwoording af over uitgevoerd onderzoek in de vorm van publicaties en openbare optredens, voorstellen en mediapresentaties. Ook in 2003 zag een groot aantal publicaties van onderzoeksuitkomsten het licht, veelal in de vorm van artikelen in tijdschriften en bijdragen aan symposia. Een aantal daarvan is met name het vermelden waard:

- *De mythe van het schrijverschap*, door Nirav Christov, lector Schrijven
- *Arts under pressure*, door Joost Smiers, lector Politicologie van de kunsten
- *Pleinenboek*, uitgegeven ter gelegenheid van het afscheid van Floor van Dusseldorp als lector Stedelijke interieur architectuur.
- *Cultuur onderwijs is creatieve spagaat*, uitgegeven naar aanleiding van het gelijknamige symposium ter ere van het 15 jarig bestaan van de HKU.

### Promoties

Sinds een aantal jaren biedt de HKU afgestudeerden de mogelijkheid een onderzoekopleiding te volgen en af te sluiten met een promotie. De Faculteit Kunst Media & Technologie (KMT) in Hilversum had in juni 2003 de primeur met de promotie van Aukje Thomassen. Niet alleen was zij de eerste promovendus van de faculteit, maar ook de eerste van alle hbo-instellingen. Thomassen deed onderzoek naar gebruikersvriendelijkheid in het expertisegebied mens-machine interactie. Zij introduceerde het concept 'Flow' als graadmeter voor interactievriendelijkheid.

### Vooruitblik

Voor de verdere ontwikkeling en inbedding van het onderzoek binnen de HKU is met name de uitwerking van de samenwerking met de Universiteit Utrecht van belang. De komende jaren staan in het teken van het ontwikkelen van intensieve vormen van samenwerking in zowel de bachelorfase als in de masterfase. De Professional School of the Arts Utrecht (PSAU) is hiervan een concreet voorbeeld. De PSAU, die in het voorjaar van 2004 formeel zijn deuren opent, biedt plaats aan gezamenlijk ontwikkelde masteropleidingen. De verwachting is dat rond 2007/2008 jaarlijks zo'n 200 tot 250 studenten worden toegelaten tot masterprogramma's van de PSAU.

### Kwaliteitszorg

Doel van de in 2003 door het College van Bestuur ingestelde commissie SDR&D is advisering van het college over staff development (SD, ofwel deskundigheidsbevordering) en research en development (R&D, ofwel onderzoek en ontwikkeling). De commissie bewaakt de kwaliteit van het onderzoek op centraal niveau. Individuele onderzoekers en faculteiten houden hun verantwoordelijkheid voor de inhoud van het eigen onderzoek. Om te komen tot een duidelijke taakverdeling en een inhoudelijke verbeterslag is de commissie in de loop van 2003 opgesplitst in een subcommissie SD en een subcommissie R&D, voorgezeten door de plaatsvervangend voorzitter van het College van Bestuur. Uit elke faculteit is een lector afgevaardigd in de subcommissie R&D. Een nieuwe procedure voor het beoordelen van facultaire onderzoeksplannen zorgde in 2003 voor een belangrijke verbetering van

de kwaliteitszorg. Aan de hand van de onderzoeksjaarplannen van de faculteiten adviseert de subcommissie R&D het College van Bestuur over de honorering van onderzoek. De nieuwe werkwijze, die leidde tot een kritischer beoordeling, wordt door alle betrokkenen gezien als een duidelijke verbetering.

### Internationale Samenwerking

Een deel van het onderzoek aan de HKU vindt plaats in internationaal verband. Zo was het lectoraat Politicologie van de Kunsten in 2003 verantwoordelijk voor de organisatie van de Academy van het European Network of Cultural Administration Training Centres (EN-CATC). Via de organisatie Tikal Ideas Educativas is het lectoraat Politicologie betrokken bij een programma voor interactief onderwijs aan sociaal-creatieve professionals in Argentinië waarbij de lessen via een satelliet worden gegeven.

De publicatie *Arts under Pressure: Promoting Cultural Diversity in the Age of Globalization* van Joost Smiers vormde de directe aanleiding voor de internationale conferentie *Regulations in Favour of Cultural Diversity*. De conferentie werd georganiseerd in samenwerking met Hivos en Cultureel Centrum De Balie en vond plaats in Amsterdam in september 2003.

De Faculteit Kunst, Media & Technologie neemt deel aan internationale onderzoeksprojecten gefinancierd door het Kaderprogramma van de EU. In 2003 is het project Mediate (Multisensory Environment Design for an Interface between Autistic and Typical Expressiveness) voortgezet en het project LEDA (Learning Environments for the Digital Academy) afgerond. Er is een begin gemaakt met de implementatie van het LEDA-project.

Op muziekgebied loopt de internationale onderzoeks-samenwerking voornamelijk via de koepelorganisaties Association Européenne des Conservatoires, Académies de Musique et Musikhochschulen (AEC) en de European Association for Music in Schools (EAS). De projecten zijn gericht op onderwijsvergelijking, samenwerking, kwaliteitszorg en accreditatie en de gevolgen voor de curriculumopbouw van de invoering van het bachelor/master-stelsel.

Een belangrijk deel van de activiteiten die de Faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving ontplooit op het gebied van internationaal onderzoek speelt zich af in het kader van Cumulus, een netwerkorganisatie van instellingen die zich bezighouden met designonderwijs en -onderzoek aan de European Association of Universities, Colleges of Art, Media and Design.

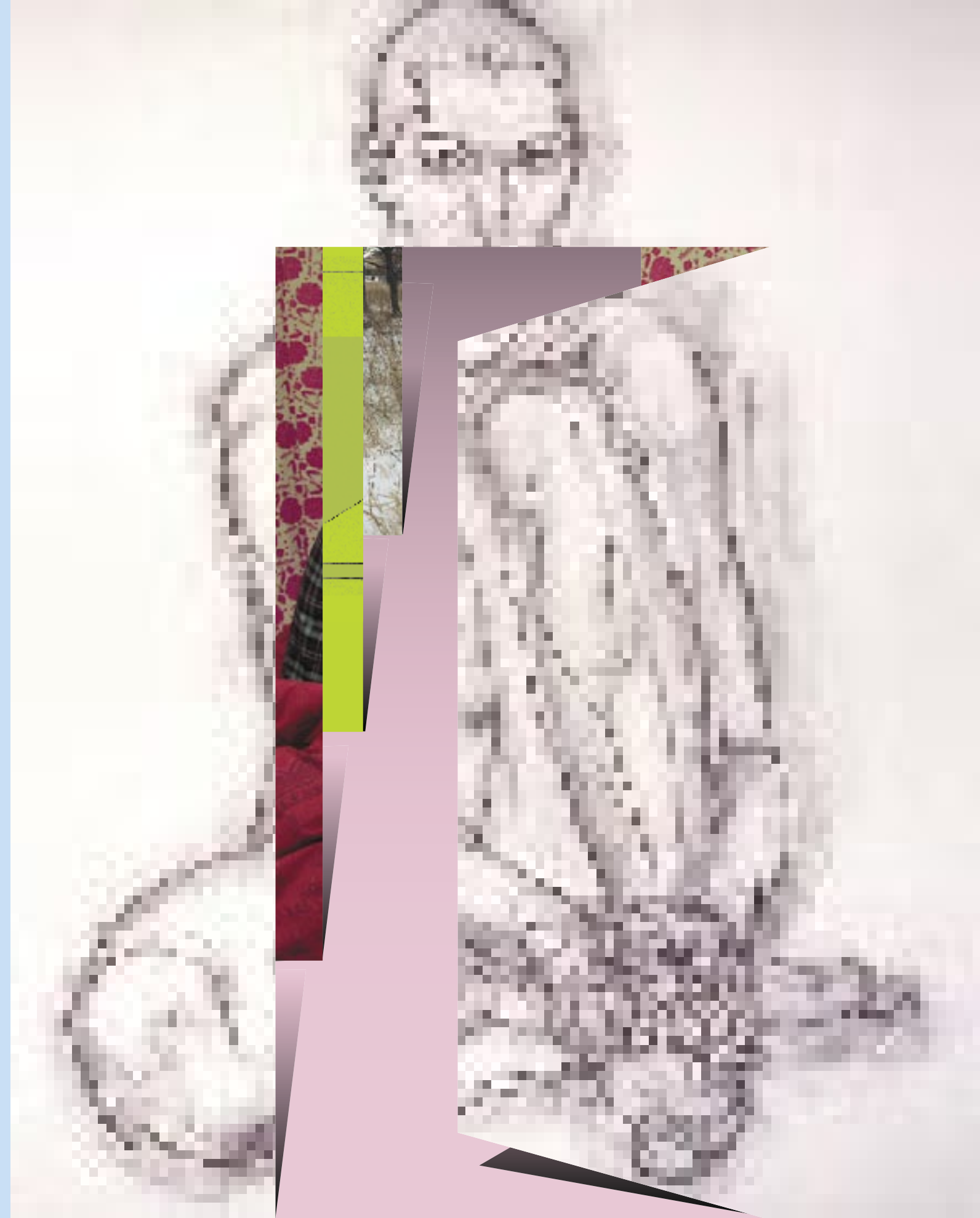
In het najaar van 2004 vindt de Cumulus conferentie plaats bij de HKU, ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan van de Faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving.

Vanuit de Utrecht Graduate School of Visual Art and Design is het initiatief genomen om een Europees netwerk voor artistiek onderzoek te ontwikkelen: EARN (European Artistic Research Network). Partners in diverse West-Europese landen hebben hun medewerking toegezegd. Het samenwerkingsverband heeft tevens contacten gelegd in Azië.

*Daphne de Groot (1979) studeerde in 2004 af aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht.*

*Houtskooltekening, 350 x 185 cm, 2004.*

*Foto: Bert van Goethem*



**Entertainment Management: organisatoren in cultuursector**

De bacheloropleiding Entertainment Management is een van de vijf afstudeerrichtingen van de opleiding Kunst en Economie. De vier jaar durende opleiding begint met een gemeenschappelijke propedeusejaar. Daarop volgt de theoretische en praktische verdieping in het werkveld, met vakken als evenementenmanagement, entertainment marketing, vrijetijdskunde, bedrijfseconomie, communicatie en juridische aspecten. Gaandeweg wordt het studieprogramma meer individueel en specifiek van inhoud. Een deel van de lesstof krijgen de studenten aangeboden via e-mail. Ze doen werkervaring op tijdens uitgebreide stages in binnen- en buitenland.

Entertainment managers werken in allerlei organisatorische functies in de kunst- en cultuursector; bij muziekpodia, culturele festivals, tv-producenten, evenementenorganisatoren of mediabureaus.

## “Ik wil mensen in beweging brengen”

**Rianne Cuppen**  
Tweedejaars Entertainment Management  
Stagiair bij Malgil, ontwerp-  
bureau voor cultuurinterventies

Onder schilderachtige gewelven, bovenin de Amsterdamse Vondelkerk, vinden we tweedejaars Entertainment Management-student Rianne Cuppen. Het bureau waar ze stage loopt is al net zo bijzonder als de locatie. Malgil is een ‘ontwerpbureau voor cultuurinterventies’. Het bureau telt vier medewerkers en meestal twee stagiaires. Het werk bestaat voor negentig procent uit cultuurinterventies. Daarnaast organiseert Malgil soms evenementen zoals prijsuitreikingen of congressen. Befaamd is het ‘schoolfeest’ in het Amsterdamse Barlaeus Gymnasium, dat het bureau op touw zette voor het mediainkoopbureau CIA Netherlands BV en waarvoor het in 1999 de Gouden Giraffe won.

**Mensen vermaken**

Malgil-baas Jeroen Busscher is betrokken bij de ontwikkeling van het curriculum voor de nog jonge afstudeerrichting Entertainment Management van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU). Omdat er nog geen derdejaars-stagiaires zijn onder het nieuwe curriculum, maar Malgil wel een student van deze opleiding aan het werk wilde zetten, werd tweedejaars-studente Rianne Cuppen naar voren geschoven. “Ik vind het leuk om mensen te vermaken”, antwoordt ze op de vraag waarom ze naar de HKU is gegaan. “Deze opleiding combineert allerlei activiteiten zoals theater, muziek en organisatie – een combinatie die magie kan opleveren.” Ze wil mensen in beweging brengen, zoals Malgil dat doet.

De opleiding is nog volop in ontwikkeling, merkt ze op. “Entertainment wordt steeds meer gezien als een vak, waarvoor een opleiding vereist is. Dat maakt deze branche zo dynamisch en interessant.”

**Junior-accountmanager**

In januari 2004 begonnen, werkt ze gedurende een halfjaar bij Malgil als junior-accountmanager. Ze

formuleerde haar eigen opdracht, bekeek wat het bureau te bieden had voor haar didactische ontwikkeling en wat vorige stagiaires er hadden gedaan. Ze besloot alle fasen van een project te doorlopen: klanten binnenhalen, de intake, de analyse van de vraag, het creatieve proces, de presentatie aan de klant en – na goedkeuring van de klant – de uitvoering. “Ik zit niet op één vast project, maar pak steeds een stuk uit een concreet project op. Ik wil weten hoe organisaties werken en hoe je een bijdrage kunt leveren aan de ontwikkeling van de cultuur.”

Vanuit de HKU neemt ze deel in een stagegroep; allemaal derdejaarsstudenten van het oude Kunst en Management. Desondanks leerzaam: “We praten samen over wat we meemaken, wat we hebben geleerd en hoe we dat kunnen vastleggen.” Daarnaast kan ze rekenen op de begeleiding van haar mentor Marijke Faber.

**Unieke kans**

Rianne ziet deze stage als een unieke kans. Ze heeft het bij Malgil enorm naar haar zin en leert er veel van. “De buitenwereld is toch altijd weer anders dan wat we op school leren, of hoe ik het zelf voor ogen had. Ik ben iemand die van aanpakken houdt. In mijn enthousiasme vergeet ik wel eens dat er mensen zijn die dat wiel al hebben uitgevonden. Inmiddels denk ik: wat is het toch heerlijk dat ik allerlei mensen om me heen heb die al zoveel weten en zoveel ideeën hebben!” Als Malgil haar een contract zou aanbieden, zou ze echter ‘nee’ zeggen. “Omdat ik nog veel te zien en te leren heb. Een gedegen basis leggen, vind ik vooralsnog belangrijker.”

*Ian Martin (1979) studeerde in 2003 af aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht.*

*Patrick op Stap, installatie en performance, 2004.*



# Hoofdstuk 4

## Studenten

### Doelstellingen

Het beleid van de faculteiten is gericht op de ontwikkeling van studenten tot jonge professionals die werken vanuit een beeldend, muzikaal, theateraal, kunsttechnisch of kunsteconomisch perspectief, met bijzondere aandacht voor de nieuwe media. Ze moeten op de hoogte zijn van de ontwikkelingen in hun vakgebied, vertrouwd zijn met uiteenlopende werkwijzen en in staat zijn onderzoek en R&D in te zetten in of voor hun beroepsuitoefening. Studenten van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU) maken al vroeg kennis met de praktijk.

### Besteding middelen

In 2003 gaf de HKU € 425.000 uit aan voorzieningen voor studenten. De uitgaven varieerden van examenkosten en kosten voor diploma-uitreikingen tot externe opleidingskosten (onder meer stageplaatsen).

### Informatievoorziening

Bureau Communicatie van de HKU produceerde in 2003 onder meer de jaarlijkse studiegids en het tweemaandelijks Studentenblad *hekje nul*. De faculteiten verzorgden onder meer de uitgave van programma-boeken, jaarboeken, maandberichten, nieuwsbrieven en de digitale leeromgeving LEDA.

### Klachtenregeling

De HKU is aangesloten bij het College van Beroep voor het Hoger Onderwijs – studenten en heeft een eigen Geschillenregeling voor personeel/studenten, een Klachtenregeling ter voorkoming en bestrijding van seksuele intimidatie, agressie en geweld, een Studentenstatuut en een College van Beroep voor de Examens. Klachten worden behandeld vanuit de eigen reglementen en regelingen in het kader van geschil en beroep.

In 2003 deden 6 studenten een beroep op het College van Beroep voor de Examens; 5 van deze beroepen werden ontvankelijk verklaard. In geen van de gevallen heeft het College uiteindelijk uitspraak hoeven doen. De 4 vertrouwenspersonen van de HKU behandelden in 2003 11 meldingen van ongewenst gedrag en kregen 9 verzoeken om advies. In geen van de gevallen heeft dit geleid tot een formele klacht bij de Klachtencommissie Seksuele Intimidatie, Agressie en Geweld. Ook op de Geschillenregeling werd geen beroep gedaan.

### Internationale studentenmobiliteit

#### Studenten naar het buitenland

HKU-studenten brachten ook in 2003 om verschillende redenen een periode van hun studie in het buitenland door. Bijvoorbeeld in het kader van een uitwisselingsprogramma, een internationaal project of een buitenlandse stage. De statistieken over de ‘uitgaande studentenmobiliteit’ worden om praktische redenen per studiejaar bijgehouden.

De subsidieaanvragen bij het Jan van Scorel Fonds en bij Socrates/Erasmus laten zien dat bijna 3 procent (circa 80) van alle HKU-studenten in 2003/2004 gesubsidieerd een periode in het buitenland verbleef – 17 studenten minder dan in het voorafgaande jaar. Het gaat om studenten waarvan de buitenlandse studieperiode door de HKU erkend wordt.

Hoewel het aantal studenten dat langer dan een maand in het buitenland verbleef enigszins terugliep, bleef het aantal subsidieverstrekingen uit Socrates/Erasmus ongeveer gelijk. Het Jan van Scorelfonds verstrekke in 2003/2004 minder beurzen omdat geen enkele student Kunst en Economie stage liep in het buitenland (vorig jaar waren dat er nog 11) en er van de faculteiten Theater en Kunst, Media & Technology (KMT) in totaal 14 studenten minder dan vorig jaar voor studie of stage naar het buitenland vertrokken. Daar komt bij dat door het wegvallen van de opleiding Theatre & Education studenten van de Faculteit Theater niet meer voor stages naar het buitenland gaan. Tot dit studiejaar waren dat er jaarlijks 3 of 4.

De belangstelling voor een verblijf in het buitenland blijkt het grootst bij studenten van de Faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving (BKV). Bureau Internationale Zaken wil voor 2004/2005 inzicht krijgen in de redenen waarom HKU-studenten al dan niet kiezen voor een studieperiode in het buitenland.

**Tabel 1. In het buitenland studerende HKU-studenten per studiejaar**

Jaar	Totaal	verblijf	
		≤ 1 maand	> 1 maand
1999/2000	101	10	91
2000/2001	100	27	73
2001/2002	98	31	67
2002/2003	96	20	76
2003/2004	79	15	64

**Tabel 2. In 2003/2004 in het buitenland studerende HKU-studenten per verstrekend fonds**

Fonds	Aantal
Jan van Scorel	64
Socrates/Erasmus	14
Geen	1
Totaal	79

**Tabel 3. In 2003/2004 in het buitenland studerende HKU-studenten per faculteit**

Faculteit	Aantal
BKV	39
KMT	18
Muziek	3
Theater	18
Interfaculteit/Kunst en Economie	1
Totaal	79

**Tabel 4. In 2003/2004 in het buitenland studerende HKU-studenten per land van bestemming**

Land	Aantal
Duitsland	21
Verenigd Koninkrijk	6
Spanje	5
Italië	4
Frankrijk	3
Overige West-/Zuid-Europa	4
Noorwegen	1
Midden- en Oost-Europa	4
Verenigde Staten	11
Australië	6
Afrika	4
Latijns-Amerika	5
Curaçao	1
Totaal	79

#### Uitwisselingsstudenten uit het buitenland

Uitwisselingsstudenten uit het buitenland zijn studenten die voor een periode van 3 maanden tot een jaar aan de HKU studeren. Zij verblijven hier in het kader van een uitwisselingsprogramma of, in een enkel geval, buiten enig kader om. Ook deze cijfers worden bijgehouden per cursusjaar.

In 2003/2004 studeerden 85 niet-reguliere studenten aan de HKU, 13 meer dan vorig jaar. De meeste uitwisselingsstudenten komen uit Europa en maken gebruik van het Socrates/Erasmus-programma. De Faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving ontvangt de meeste niet-reguliere buitenlandse studenten.

**Tabel 5. Buitenlandse uitwisselingsstudenten in 2003/2004 per verstrekend fonds**

Fonds	Aantal
Socrates/Erasmus	62
Bilateraal	13
Huygens	4
MAUI	3
Gast	2
ISEP	1
AEN	0
Totaal	85

**Tabel 6. Buitenlandse uitwisselingsstudenten in 2003/2004 per faculteit**

Faculteit	Aantal
BKV	45
Theater	18
Muziek	12
KMT	9
Interfaculteit	1
Totaal	85

**Tabel 7. Buitenlandse uitwisselingsstudenten in 2003/04 per land van herkomst**

Land	Aantal
Duitsland	12
Finland	12
Overige Scandinavië	5
Verenigd Koninkrijk	7
Spanje	3
Overige West-/Zuid-Europa	11
Tsjechië	8
Overige Midden- en Oost-Europa	12
Australië	6
Israël	4
Verenigde Staten	3
Overig	2
Totaal	85

#### Huisvesting

Bureau Internationale Zaken bemiddelde in het studiejaar 2003/2004 bij de huisvesting van 74 uitwisselingsstudenten. Eén van de studenten werd ondergebracht in een kamer in eigen beheer. De overige studenten vonden woonruimte via de ingekochte dienstverlening van Bureau Buitenland van de Universiteit Utrecht.



**Tabel 8. Huisvesting uitwisselingsstudenten gedurende de afgelopen vijf studie jaren**

	99/00	00/01	01/02	02/03	03/04
Vraag	78	70	87	62	74
Aanbod eigen beheer	16	12	12	4	1

### Alumni

Ook aan studenten die reeds afgestudeerd zijn, besteedt de HKU veel aandacht. Dat begint al bij het jaarlijkse HKU Kunsten Festival, waar afgestudeerden de mogelijkheid hebben zich te presenteren. Ook wordt er jaarlijks in eigen beheer een examencatalogus uitgegeven. Alumni blijven verder verbonden aan de HKU door terugkomdagen voor afgestudeerden of lidmaatschap van faculteitsgebonden alumni-verenigingen. De HKU stimuleert en faciliteert deze verenigingen.

### Festivals en concoursen

Faculteiten stimuleren en faciliteren zo veel als mogelijk de deelname van studenten aan festivals, congressen, concoursen en dergelijke. Ook in 2003 viel daarbij een groot aantal HKU-(oud-)studenten in de prijzen:

#### Winnaars

Clara Hazelegger  
Inge van Thillart  
Roxanne Burchartz  
Lotte Vogel  
Ben van Lieshout  
Nynke Meijer  
Marlene Hemmer  
Felicia van den End  
EMMA Interactive Multi Media  
Esmé de Vries  
Eva Meijer  
Renske van der Sluis  
Iason Chronis  
Janine Jansen  
Wafea Ahalouch El Keriasti  
Nanda Verhaal  
Annemieke Swinkels  
Rob de Graaf  
Marcel Borsten  
Leentje van Wirdum

#### Faculteit

Muziek  
BKV  
KMT  
Theater  
KMT  
BKV  
Muziek  
Muziek  
KMT  
Muziek  
BKV  
Theater  
KMT  
Muziek  
BKV  
BKV  
BKV  
Theater  
BKV  
BKV

#### Prijs

Kunstanjer 2002 (uitgereikt in 2003)  
Kunstanjer 2002 (uitgereikt in 2003)  
Kunstanjer 2002 (uitgereikt in 2003)  
Kunstanjer 2002 (uitgereikt in 2003)  
Cinérail d'Or Documentaire prijs en de Grand Prix Cinérail  
Gouden Letter  
2de prijs Oscar Back Violconcours  
1e prijs Prinses Christina Concours  
Animago Award (categorie Studenten/ Interactief/Leven en Natuur)  
Kunstanjer 2003  
Kunstanjer 2003  
Kunstanjer 2003  
Kunstanjer 2003  
Nederlandse Muziekprijs 2003  
Koninklijke Prijs voor Vrije Schilderkunst  
Gretha en Adri Pieckprijs 2003  
Piet Bakkerprijs 2003  
Charlotte Köhlerprijs 2003  
Steenbergen Fotostipendium 2003  
Items/Spinhex&Industrie Prijs 2003

*Allan van O.T. Andersen (1979) studeerde in 2003 af aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht.*

*De D van Dag, still, 2003.*

*Een korte speelfilm over 3 mensen die onverwacht bij elkaar geluk vinden.*

### HKU Award

In 2003 heeft de HKU het besluit genomen een eigen prijs in te stellen voor de afstudeerder die aantoonbaar het meest innovatief te zijn in zijn of haar werk.

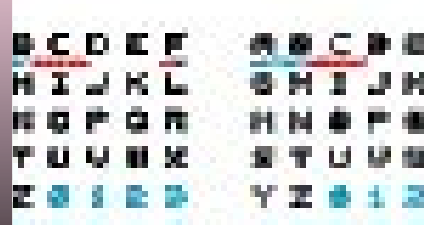
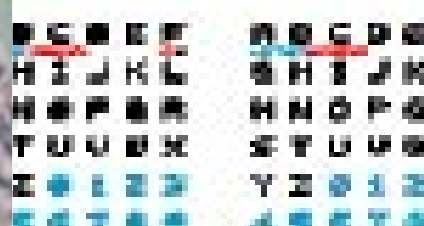
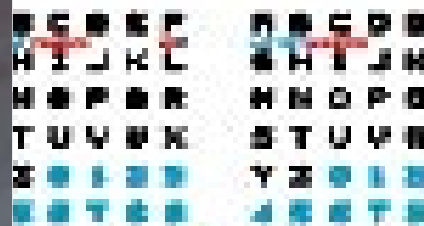
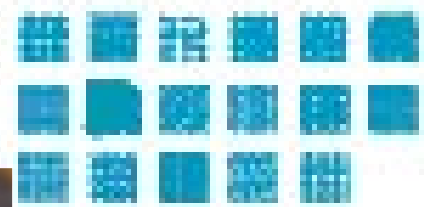
De HKU wil met deze prijs nogmaals onderstrepen dat de Hogeschool voor de Kunsten zich steeds vernieuwt, zowel in het onderwijsaanbod als in het onderwijs zelf. De prijs, bestaande uit een bedrag van € 5000 en een oorkonde, zal jaarlijks uitgereikt worden tijdens het HKU Kunsten Festival.

De jury van de HKU Award bestaat uit Maria Hlavajova, Alida Neslo, Rutger Verhoeven en Han Reiziger en wordt voorgezeten door Peter van Ingen.





# LETTER TYPEN BURG



## Nieuw personeelsinformatie- en salarissysteem

De dienst Personeelszaken stond in 2003 in het teken van PASO Persmaster. Dat wil zeggen: in het teken van de proefopstelling van dit nieuwe, geïntegreerde personeelsinformatie- en salarissysteem. Het oude salarissysteem moest worden vervangen. Het besluit om meteen te kiezen voor een geïntegreerd systeem lag voor de hand. Hiermee konden direct veel wensen voor procesondersteuning in vervulling gaan: functieoriëntering, cv-beheer, competentie management en managementinformatie voor het financiële en het formatiebeheer. Bovendien biedt een geïntegreerd systeem ook veel handige extra's voor de toekomst.

## “Van twee naar één: makkelijk en duidelijk”

Hans van der Sluis, plaatsvervangend hoofd dienst Personeelszaken, koos om een aantal redenen voor PASO Persmaster van LogicaCMG: “Dit systeem is als een van de weinige flexibel genoeg. We zijn in zoverre een bijzondere school dat we relatief klein zijn, met overheidsgebonden functies als pensioenen en UWV-afspraken. Daar komt nog bij dat kunstonderwijs in een aantal opzichten afwijkt van ander onderwijs. Wij werken met heel veel deeltijders die naast hun vaste contract vaak aanvullende contracten hebben voor speciale projecten. Ook zijn veel van onze docenten naast hun werk aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU) actief als vrij kunstenaar. Daarover willen we in het kader van competentie management natuurlijk ook graag iets vastleggen. PASO Persmaster is voor al die afwijkende wensen geschikt.”

weggevallen. Hans van der Sluis: “Veel handiger voor de faculteiten. Maar voor onze afdeling heeft het natuurlijk enorme consequenties. Mensen die zich tot nu toe alleen met de salarisadministratie hebben beziggehouden, gaan nu ook de personeelsadministratie doen en andersom. Al onze medewerkers van de dienst Personeelszaken zullen in de toekomst met alle onderdelen van het systeem uit de voeten kunnen.”

### Uitbreiding

PASO Persmaster wordt twee keer per jaar geactualiseerd. De mogelijkheden breiden zich dus gestaag uit. De HKU zal niet alle vernieuwingen direct opnemen in het systeem. Maar het is wel een prettige gedachte dat dit systeem ook op lange termijn zal voldoen aan de dan heersende eisen.

Medewerkers van de HKU hebben het eerste voordeel van PASO Persmaster al kunnen ervaren: salarisstroken die gemakkelijker te lezen en te begrijpen zijn.

### Salarisstrook on line

In de toekomst is het mogelijk om de salarisstroken thuis, vanaf de eigen pc, in te zien. Maar dat is nog niet alles. Van der Sluis: “Ook de faculteiten kunnen straks veel meer zelf regelen. Ziekmeldingen bijvoorbeeld moeten nu nog telefonisch worden doorgegeven aan de personeelsadministratie. Dat kan straks veel sneller en simpeler via het systeem. En het is ook voor te stellen dat je elke faculteit toegang geeft tot een deel van het systeem om bijvoorbeeld de competenties van de eigen docenten in te zien en bij te houden.”

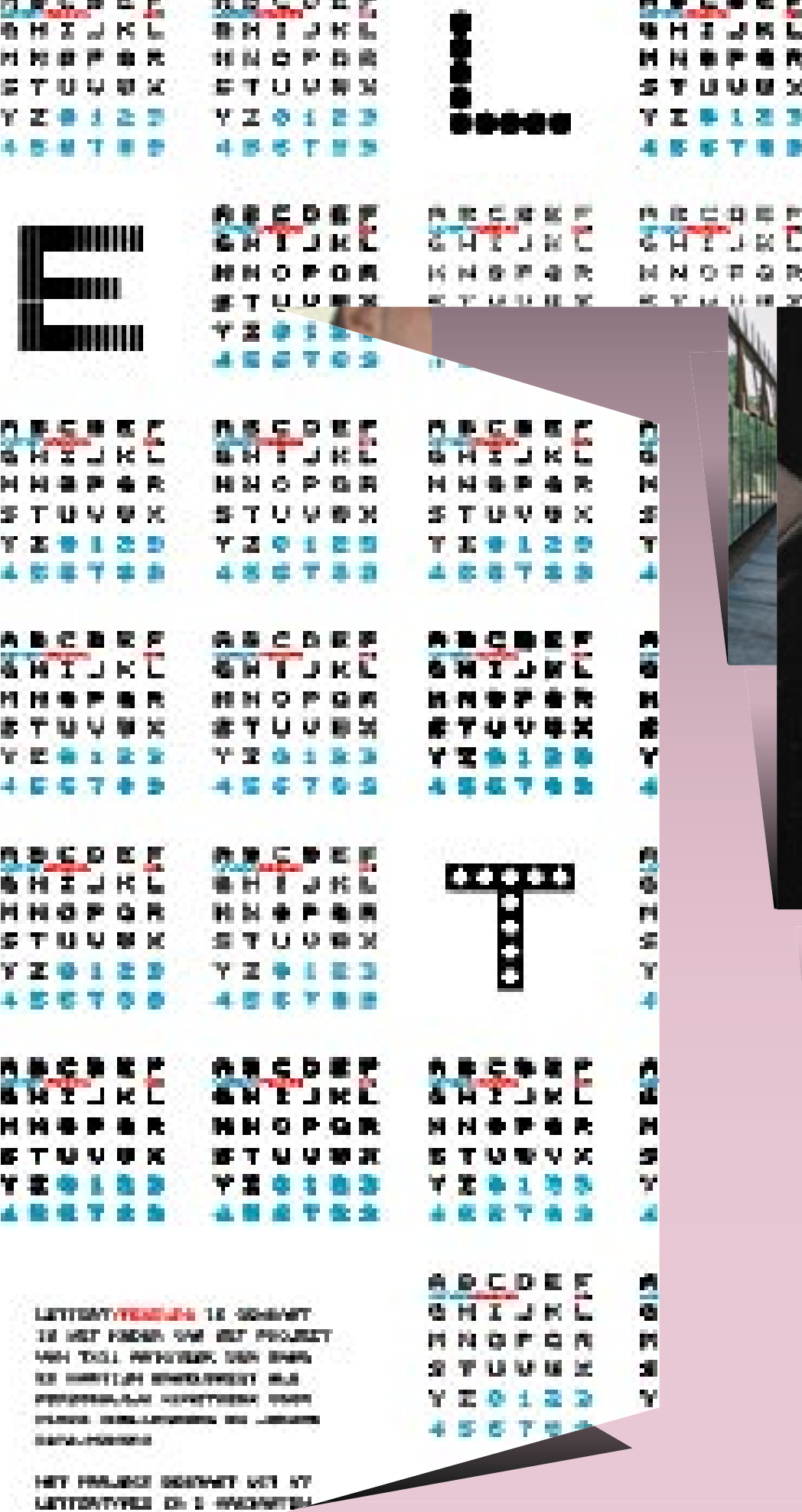
### Eén contactpersoon

Een ander belangrijk voordeel is dat elke faculteit nog maar met één contactpersoon op Personeelszaken te maken heeft. De scheiding tussen personeelsadministratie en salarisadministratie is door PASO Persmaster

*Herman van Bostelen (1968) studeerde in 1995 af aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht.*

*Lettertypenburg, lettertype, 2004.*

*Een lettertype gemaakt voor het project 7x11 van de Artotheek Den Haag en Martijn Engelbregt.*



LETTERTYPENBURG IS GEMAKT  
IN HET KADER VAN HET PROJECT  
7x11 VAN DE ARTOOTHEEK DEN HAAG  
EN MARTIJN ENGELBREGT. HET  
PERSONEELSINFORMATIE- EN  
SALARISSYSTEEM PASO PERSMASTER  
IS VOOR AL DIE AFWIJKENDE  
WENSEN GESCHIKT.

HET PALACE GEMAKT MET HET  
LETTERTYPE CH 2 - HANCRONEN.



# Hoofdstuk 5

## Medewerkers

### Naar één personeels- en informatiesysteem

Een belangrijke doelstelling voor 2003 was de optimalisering van de informatievoorziening rond personeel en formatie. Het onderzoek dat in dit kader gehouden is, heeft geresulteerd in een proef met een geheel nieuw en volledig geïntegreerd personeels- en salarissysteem PASO/Persmaster. Op basis van de uitkomsten is besloten het nieuwe systeem te implementeren. Begin 2004 was het salarisgedeelte operationeel.

### Personele lasten 65% van totaal

Veruit de meeste middelen worden besteed aan personele kosten. In 2003 bedroegen de totale personeelslasten bijna € 21 mln, zo'n 65% van de totale lasten van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU). Het overgrote deel hiervan betrof salarissen en sociale lasten.

#### Personeelslasten (bedragen x € 1.000)

Salarissen en sociale lasten	
- Onderwijsgevend Personeel (OP)	11.084
- Onderwijs Beheers Personeel (OBP)	7.337
<b>Totaal salarissen en sociale lasten</b>	<b>18.421</b>
Gast- en factuurdocenten	1.137
Overige personeelslasten	1.284
<b>Totaal</b>	<b>20.842</b>

### Medewerkerstevredenheidonderzoek

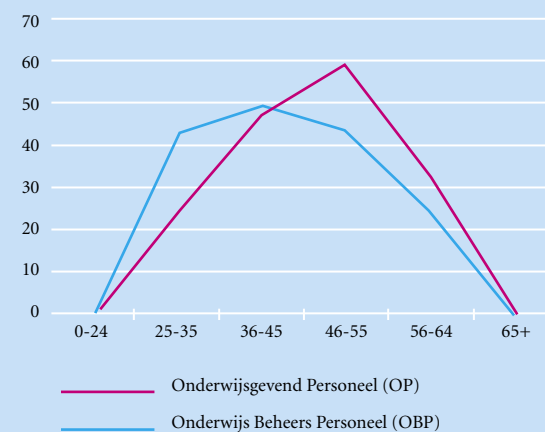
In 2003 is bij de faculteiten Kunst, Media & Technologie en Muziek een medewerkerstevredenheidonderzoek gehouden. Deze onderzoeken zijn gehouden onder verantwoordelijkheid van de betreffende faculteitsbesturen. Het is de bedoeling in 2004/2005 HKU-breed een medewerkerstevredenheidonderzoek te houden.

### Leeftijdsopbouw personeel

Aantal medewerkers in personen (ultimo 2003):	606 (326 fte)
Aantal OP:	164 fte
Aantal OBP:	162 fte

De gemiddelde leeftijd van de medewerkers van de HKU is 43,8 jaar. Dit is ongeveer gelijk aan de gemiddelde leeftijd van alle medewerkers van Nederlandse hbo-instellingen: 44,9 jaar.

Grafiek  
Leeftijdsopbouw OP en OBP



### Functionerings- en beoordelingsgesprekken

Minimaal eens per twee jaar wordt met elke medewerker een functionerings- en/of beoordelingsgesprek gehouden.

De functioneringsgesprekken zijn erop gericht eventuele belemmeringen in het functioneren weg te nemen en de motivatie te versterken. Vaste gespreksonderwerpen zijn de taakbelasting, verlofplanning en deskundigheidsbevordering. In 2003 werd mede naar aanleiding van de gehouden functioneringsgesprekken € 190.000 aan deskundigheidsbevordering besteed. De HKU kent een "Regeling Functioneringsgesprekken" en een "Regeling Beoordeling".

### Invoering functiewaarderingsysteem

In 2003 is gestart met de invoering van FUWA-HBO, het functiewaarderingsysteem voor het hoger beroeps-onderwijs in Nederland. Het systeem is nauw verbonden met de functieordening en functiedifferentiatie. Het proces van functie ordening en functiedifferentiatie is een belangrijk hulpmiddel bij het vormgeven van nieuwe ontwikkelingen binnen het personeelsbeleid. Conform de landelijke CAO-afspraken wordt het project uiterlijk 1 december 2005 afgerond.

### Staff- en research development (SD en RD)

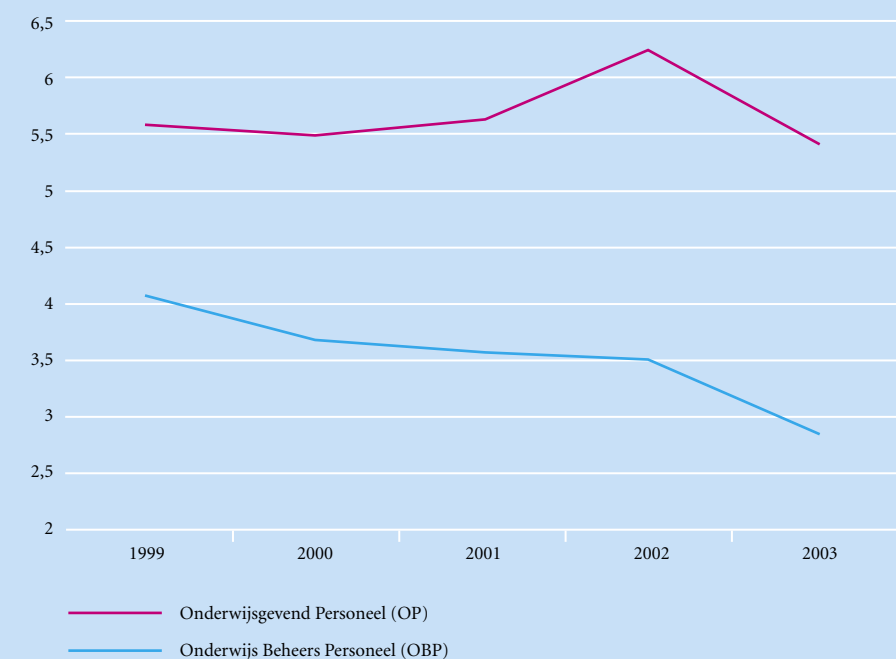
Voor staff- en research development werd in 2003 € 528.000 begroot.

Specifiek voor research development kon de HKU beschikken over € 409.000 subsidie van de Stichting Kennisontwikkeling HBO. Ruim de helft van deze subsidie werd aangewend ten behoeve van de lectoren, het resterende deel werd gebruikt voor de inrichting van kenniskringen.

De activiteiten voor staff development worden sinds september 2003 gecoördineerd door het Centrum voor Stafontwikkeling, onderdeel van de Interfaculteit. Aan staff development werd € 188.000 uitgegeven (excl. deskundigheidsbevordering in relatie tot research development).

Het resterende bedrag blijft beschikbaar in volgende jaren.

Grafiek  
Ontwikkeling ziekteverzuim 1999-2003



### Uitgaven staff development (bedragen x € 1.000)

Scholing	120
Management Development	24
Deskundigheidsbevorderingsprojecten	44
<b>Totaal</b>	<b>188</b>

### Ziekteverzuim daalt

Het ziekteverzuim bedroeg 4,5% in 2003. In 2002 was dat nog 4,9%. Vooral bij het onderwijsgevend personeel is er de laatste jaren sprake van een teruglopend verzuim.

De HKU kent nauwelijks werkgebonden ziekteverzuim, zo blijkt uit informatie van arbodienst Arbo Unie.

### Secundaire arbeidsvoorwaarden

De HKU biedt een groot aantal secundaire arbeidsvoorwaarden. De belangrijkste daarvan zijn: kinderopvang, spaarloon, pc privé, fietsregeling, betaald ouderschapsverlof en diverse collectieve verzekeringen. In 2003 werd aan kinderopvang en betaald ouderschapsverlof € 191.000 besteed.

### Vooruitblik

Mede met het oog op de accreditatie zal de HKU de komende vijf jaar veel aandacht besteden aan verbetering en vernieuwing van onderwijs en organisatie. 'Ambitie en innovatie' is daarbij het motto. Het personeel van de HKU is de belangrijkste factor om de ambities waar te maken. Speerpunten in het personeelsbeleid voor de komende jaren zijn: competentieontwikkeling, verbetering van de informatievoorziening en interactie en overleg, doelgroepenbeleid, arbo- en gezondheidsbeleid, personeelsplannen en kwaliteitszorg.

*Monique van Meel (1970) studeerde in 2004 af aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht.*

*Last bit of direct sunlight for this part of the house today, tekening, 2004.*

*Ontwerptekening voor theaterstuk naar aanleiding van de Tunnelbouwer(s) van Don Duyns.*





**Het jaar van de waarheid**

Voor de Faculteit Muziek was 2003 een belangrijk jaar. De organisatie nam zichzelf grondig onder de loep. Met het doel een aantal belangrijke onderwijskundige en organisatorische verbeteringen aan te brengen. Aanleiding was een bezoek van de Visitatiecommissie van de HBO-raad. Deze signaleerde in 2001 verschillende punten die voor verbetering vatbaar waren: de studentenbegeleiding, de artistieke leiding en de organisatiestructuur. Om voor accreditatie in aanmerking te komen, moest er veel veranderen. Niet alleen in Utrecht, ook bij alle andere conservatoria. Achteraf hadden de gezamenlijke Nederlandse conservatoria veel kritiek op het proces van de visitatie; er was geen rekening gehouden met de artistieke uitstraling van de instituten. De HBO-raad heeft zich deze kritiek aangetrokken en besloten in 2004 een aanvullend onderzoek te laten plaatsvinden.

## “Op weg naar kostendekkende bedrijfsvoering”

**Bert van den Akker**  
voorzitter faculteitsbestuur  
Muziek

Het rapport dat eind 2001 verscheen, is een blauw-druk voor de toekomst, waarmee de opleiding Muziek de kwaliteit van het onderwijs flink heeft aangescherpt. Zonder concessies te doen aan het artistieke niveau. Voor Bert van den Akker is het rapport tevens de opmaat naar een kostendekkende bedrijfsvoering in 2007.

Van den Akker beschrijft de organisatiestructuur van de opleiding Muziek als zeer ingewikkeld en fijnmazig. “Wij hebben vijf schools, waarbinnen zes opleidingen. Binnen de Bachelor of Music kennen we zeven afstudeerrichtingen en binnen de Voortgezette Kunstopleiding Muziek twee profielen. Binnen deze afstudeerrichtingen en profielen onderscheiden we dan weer drie genres; Klassiek, Jazz & Pop en Historische instrumenten. Ten slotte kennen we dan nog 41 hoofdvakken binnen dat geheel. In totaal bieden we 123 studiewegen aan. Daarvoor hebben we 129 docenten in dienst. Stuk voor stuk mensen die voor een belangrijk deel in de beroepspraktijk staan. Dat is een bewuste keuze. We willen uitsluitend hooggekwalificeerde docenten. Maar zo’n uitgebreid docentenkorps vraagt ook veel aandacht. Denk alleen maar aan de begeleidingsgesprekken en de functioneringsgesprekken. We hebben daarom allereerst geïnvesteerd in de ontwikkeling van een nieuwe structuur. Door tutores, studieleiders, vakgroefhoofden en programmaleiders aan te stellen, is er nu een goede verdeling van werkzaamheden en verantwoordelijkheden. Dit biedt ons meer overzicht en meer efficiëntie.”

**Verantwoord bezuinigen**

Een breed gedragen axioma in de wereld van muziek is: hoe groter je talent, hoe langer je moet studeren. Bert van den Akker: “Deze waarheid verhoudt zich slecht met de druk van buiten, die bepaalt dat het muziekonderwijs ten minste kostendekkend moet zijn. Toch moet dat. Er worden dus maatregelen genomen. Zoals de invoering van docent-extensief onderwijs, het clusteren van vakken en het saneren van afstudeerrichtingen en hoofdvakken die te klein zijn om efficiënt te kunnen werken. Nu al is er winst behaald met het kostendekkend maken van het voor- en natraject. We vragen meer geld aan deelnemers aan de vooropleidingen en de nascholingscursussen. Ook dankzij de hulp van sponsors, is onze jong talent-opleiding kostendekkend. We kunnen ook het cursusaanbod uitbreiden. De cursus voor docenten aan muziek-scholen is bijvoorbeeld overtekend dit jaar. Uitbreiding hiervan genereert meer inkomsten. Daar willen we hard aan gaan werken. Dat betekent ook dat we een actiever alumni-beleid gaan voeren en dus intensiever contact zullen houden met onze afgestudeerden.” De bezuinigingen van 2003 zijn nog op vrijwillige basis doorgevoerd. In 2004 worden voorbereidingen getroffen voor het ‘echte werk’. “Deze bezuinigingen krijgen de komende jaren hun beslag, zodat we vanaf september 2007 echt kostendekkend kunnen werken.”

*Richard van der Laken (1970) studeerde in 1995 af aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht*

*Bloedtest, boekomslog, 2002.*

*Omslag voor een dichtbundel van Serge van Duijnhoven. In samenwerking met Alex Clay.*

# Hoofdstuk 6

## Financiën

### Vinger aan de pols

De Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU) wil steeds tijdig inzicht hebben in de financiële consequenties van de uitgezette beleidlijnen. Daarbij wordt gestreefd naar een sluitende exploitatie. Ook instandhouding en verdere verbetering van de sterke solvabiliteitspositie, is een belangrijke doelstelling. Daarbij moet minimaal voldaan worden aan de criteria in het kader van de Stichting Vangnet HBO.

Financiële middelen worden aangewend voor het doel waarvoor deze zijn toegekend. Nieuwe opleidingen worden gefinancierd uit de reguliere baten.

### Stringente planning- en controlcyclus

Om de financiële doelstellingen te bereiken, hanteert de HKU een stringente planning- en controlcyclus. Deze cyclus bestaat onder meer uit de begroting, de gewijzigde begroting, de meerjarenbegroting, de tussentijdse doorlichtingen en het financieel jaarverslag. Daarnaast geeft de HKU veel aandacht aan een gedegen en planmatig budgetbeheer. Het interne verdeelmodel is daarbij een belangrijk sturingsinstrument.

### Baten gestegen

De gerealiseerde baten over 2003 bedragen € 33 mln,

#### Geconsolideerde exploitatierekening 2003 (x € 1.000)

	Realisatie	Gewijzigde Begroting*	Begroting	Realisatie 2002
<b>Baten</b>				
Rijksbijdrage OC&W	22.812	22.785	22.523	21.938
Collegegelden	4.188	4.183	4.183	3.750
Baten werk in opdracht van derden	1.344	1.218	1.218	1.170
Overige baten	4.659	3.455	3.388	4.637
<b>Totaal baten</b>	<b>33.003</b>	<b>31.641</b>	<b>31.312</b>	<b>31.495</b>
<b>Lasten</b>				
Personele lasten	20.842	19.543	19.263	19.210
Overige lasten	9.122	9.535	9.589	9.087
Afschrijvingen	1.753	1.770	1.654	1.510
Financiële baten en lasten	656	793	806	626
<b>Totaal lasten</b>	<b>32.373</b>	<b>31.641</b>	<b>31.312</b>	<b>30.433</b>
<b>Resultaat uit buitengewone bedrijfsvoering</b>	<b>0</b>	<b>63</b>	<b>0</b>	<b>-712</b>
<b>Exploitatiesaldo</b>	<b>630</b>	<b>63</b>	<b>0</b>	<b>350</b>

4,8% meer dan in 2002 en 5,4% meer dan begroot. De toename van de baten is toe te schrijven aan de verhoging van de rijksbijdrage ter compensatie van onder meer de stijging van de salariskosten die in het kader van CAO-afspraken zijn doorgevoerd. Ook de groei van de opleiding Bachelor of Art and Economics zorgde voor een hogere rijksbijdrage.

### Positief exploitatieresultaat

Het exploitatieresultaat bedraagt € 630.000. Dit positieve resultaat is onder meer te danken aan een vrijval van de voorziening wachtgeld (€ 403.000) en een nagekomen afrekening omzetbelasting (€ 220.000).

### Exploitierekening 2003

Onderstaande gegevens zijn ontleend aan de enkelvoudige jaarrekening 2003 van de Stichting Hogeschool voor de Kunsten Utrecht en de Stichting Beheer Register Goederen (SBRG), waarover een accountantsverklaring is afgegeven door PricewaterhouseCoopers. De SBRG is in 1993 opgericht. De HKU heeft drie panden aan deze stichting overgedragen. De SBRG verhuurt de panden aan de HKU en draagt zorg voor het onderhoud.

### Toelichting exploitatierekening 2003

• Uit het oogpunt van interne beheersing is medio 2003 een gewijzigde begroting opgesteld. De belangrijkste aanpassingen betroffen de rijksbijdrage en de salariskosten (in verband met CAO-aanpassingen).

#### • Werk voor derden

De 'baten werk in opdracht van derden' zijn ten opzichte van voorgaand jaar licht gestegen. Ze komen voor 45% uit contractonderwijs, voor 32% uit mutaties onderhanden werk en voor 23% uit overig werk voor derden.

#### • Overige baten

De overige baten zijn ruim € 1,2 mln hoger dan begroot. Dit verschil tussen realisatie en begroting is vooral toe te schrijven aan de jaarlijks (per 31 december) te verwerken vordering betreffende Vakantietoelage/Ziektekosten HBO. Deze vordering wordt overigens budgetneutraal gecompenseerd in de personele lasten in de vorm van een daar te verwerken verplichting. Deze post bedroeg € 824.000 en had daarmee een aandeel van 18% van de 'overige baten'. Andere belangrijke posten binnen 'overige baten' zijn de opbrengst uit verhuur van het pand aan de Oude Amersfoortseweg (38%) en de onttrekkingen aan voorzieningen (13%).

#### • Personele lasten

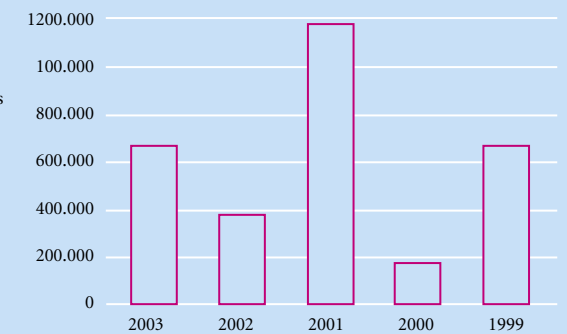
De hoge realisatie van personele lasten ten opzichte van de begroting is vooral toe te schrijven aan de post Vakantietoelage/Ziektekosten HBO (zie onder 'Overige baten').

### Ontwikkeling exploitatiesaldo

De afgelopen jaren heeft de HKU steeds een positief exploitatiesaldo gerealiseerd.

#### Grafiek

Ontwikkeling exploitatiesaldo 1999-2003



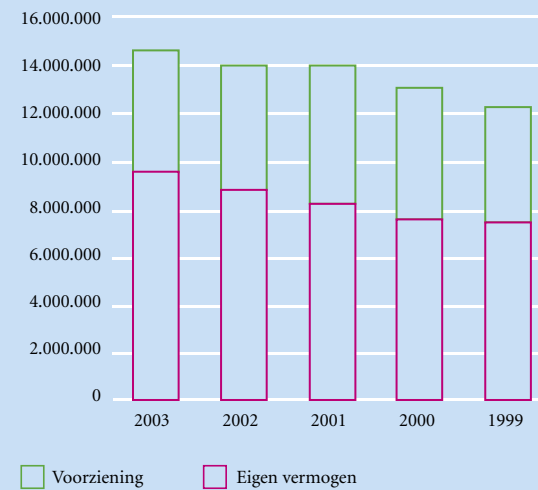
#### Geconsolideerde balans per 31 december 2003 (x € 1.000)

	2003	2002
<b>Activa</b>		
Materiële vaste activa	30.794	31.154
Financiële vaste activa	1.393	1.428
Voorraden	9	12
Vorderingen	3.204	2.843
Liquide middelen	3.086	3.249
<b>Totaal activa</b>	<b>38.486</b>	<b>38.686</b>
<b>Passiva</b>		
Eigen vermogen	9.334	8.704
Voorzieningen	4.813	4.906
Langlopende schulden	15.430	16.362
Kortlopende schulden	8.909	8.714
<b>Totaal passiva</b>	<b>38.486</b>	<b>38.686</b>



### Ontwikkeling eigen vermogen en voorziening

**Grafiek**  
Ontwikkeling Eigen Vermogen en Voorziening (geconsolideerd)  
1999-2003



#### Financieringslasten en renterisico

De lage liquiditeitspositie zorgt voor minimale financieringslasten. Dat de HKU zich zo'n lage liquiditeitspositie kan veroorloven is mede te danken aan afspraken met de Bank Nederlandse Gemeenten: de HKU heeft hier een doorlopende kredietfaciliteit tot 2006.

De renterisico's verbonden aan de langlopende schulden zijn afgedekt door middel van rente-instrumenten.

#### Vooruitblik

De belangrijkste aandachtspunten in het kader van het financieel meerjarenperspectief betreffen de bekostiging, het financieel beheer en het huisvestingsbeleid.

#### Nieuw bekostigingssysteem

Na een periode van onduidelijkheid over de invoering van een nieuw bekostigingssysteem van het Kunstonderwijs heeft de staatssecretaris eind 2003 een beslissing genomen. De belangrijkste veranderingen betreffen:

- bekostiging van een vaste voet (een vast bekostigingsbedrag per instelling, op historische gronden bepaald)

- bekostiging volgens een bekostigingssysteem per onderwijsvragende student voor alle KUO-opleidingen (p-profiel)
- bekostiging op basis van maximaal vier jaar inschrijving (in Nederland voor dezelfde KUO-opleiding)
- diploma-bonus (een half jaar bekostiging)

De gewijzigde bekostigingssystematiek zal mogelijk leiden tot meer fluctuaties in de rijksbijdrage die jaarlijks wordt toegewezen, omdat het aantal studenten en het studierendement van jaar tot jaar zal verschillen.

#### Stringenter financieel beheer

De wijziging van de bekostigingssystematiek brengt grotere risico's met zich mee. Bovendien zijn de prognoses van onder meer de HBO-raad voor de ontwikkeling van de rijksbijdrage (hogere prijspeilen en lagere budgetfactoren) negatief gestemd. Hierdoor is er een toenemende behoefte aan een stringent financieel beheer. De komende jaren zal dit een belangrijk punt van aandacht zijn.

#### Huisvestingsbeleid in ontwikkeling

In 1995 heeft de HKU het pand aan de Oude Amersfoortseweg 121-131 aangekocht. Dit pand wordt voor ruim 50% verhuurd aan derden. Het andere gedeelte wordt gebruikt door de Faculteit Kunst, Media & Technologie. Met ingang van 2004 is sprake van een aanzienlijke leegstand door het vertrek van huurders. Mede naar aanleiding hiervan wordt onderzocht in hoeverre het zinvol is de vastgoedactiviteiten van de HKU in de huidige vorm voort te zetten. Eén van de mogelijke opties die in 2004 zal worden uitgewerkt, betreft de verkoop van het pand met de mogelijkheid van terughuur.

De HKU zal naar verwachting eind 2004 het pand aan het Janskerkhof 18 aanschaffen.

Nu huurt de HKU het pand nog. De totale investering van de aankoop en verbouwing zal uitkomen op ruim € 6 mln.

*Marcel Borsten (1978) studeerde in 2003 af aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht.*

*Utö, het laatste jaar van een eiland, fotografische afdruk gemonteerd op aluminium, 2000, 65 x 85 cm*





**Kunsten.nl en meer van Bibliotheek- en Informatiediensten**

Bibliotheek- en Informatiediensten (BID) timmerde in 2003 stevig aan de weg. Ook met tal van digitale informatiediensten. Zo was de afdeling nauw betrokken bij de totstandkoming van de totaal vernieuwde internetsite [www.hku.nl](http://www.hku.nl). Een indrukwekkende persoonlijke lijst van de voorzitter van het college van bestuur met links naar internetsites over kunst, liet BID uitgroeien tot de unieke site voor iedereen die in kunst geïnteresseerd is: [www.kunsten.nl](http://www.kunsten.nl). En ook intern zorgt BID voor vernieuwingen, niet alleen met informatievoorziening, maar bijvoorbeeld ook met intranettoepassingen die specifieke leerprocessen ondersteunen.

## “Iets terug geven aan de samenleving”

**Emile Bijk**  
hoofd Bibliotheek- en  
Informatiediensten

“Met [kunsten.nl](http://www.kunsten.nl) geven we iets terug aan de samenleving” vindt hoofd Bibliotheek- en Informatiediensten (BID) Emile Bijk. De verzameling links op deze site is uniek in veelheid en kwaliteit. “Kunsten.nl kun je beschouwen als een proces, een faciliteit, om informatie te delen. Met gelijkgestemden binnen én buiten de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU). Dat is ook de kant die we opgaan: niet alleen in content denken, maar vooral ook in processen.”

Steeds meer kunstgeïnteresseerden vinden hun weg naar [www.kunsten.nl](http://www.kunsten.nl). Emile Bijk vertelt over het ontstaan van de site. “Bert Groenemeijer had een enorme verzameling links. En ook anderen binnen de HKU hadden nogal wat interessante bookmarks. In eerste instantie zijn we die gaan verzamelen om ze binnen de hogeschool uit te wisselen. Gerubriceerd én voorzien van een beschrijving, recensies en screenshots. Dat is namelijk de meerwaarde ten opzichte van algemene zoekmachines. Kunsten.nl onderscheidt zich bovendien door de omvang van de collectie – zo’n 6.500 links – en de kwaliteit ervan. Ook kleinere, zeer gespecialiseerde sites zijn er te vinden. Bovendien kun je bij yahoo en dergelijke geen dwarsverbanden leggen. Op [kunsten.nl](http://www.kunsten.nl) link je wél gemakkelijk door van Victoriaanse periode via Kostuums en Kostuumgeschiedenis naar Modevormgeving.”

**Buitenwereld**

“Waarom zouden we dergelijke kennis niet ook aan de buitenwereld beschikbaar stellen?”, vervolgt Bijk. “En op die manier iets teruggeven aan de samenleving?” Vanuit die gedachte is de interne collectie links uitgegroeid tot een voor iedereen toegankelijke website. Het onderhoud ervan is arbeidsintensief. “Je kunt met zo’n initiatief alleen succesvol blijven met hoogwaardige content, door groot te zijn en door functionaliteit toe

te voegen.” Veel werk wordt gedaan door de media-thecarissen van BID. Daarbij uiteraard geholpen door studenten en docenten.”

**Intranet faciliteert processen**

De procesbenadering van Emile Bijk is ook te herkennen in zijn ideeën over het intranet van de HKU. Na een gedegen voorbereiding werden er in 2003 sterk innovatieve functionaliteiten geïntroduceerd. Het intranet ondersteunt op dit moment niet alleen de informatievoorziening van faculteiten, maar ook het opstellen van de roosters en de processen in groepsprojecten. Bijk: “Studenten en docenten communiceren met elkaar. In dat proces ontstaat er content die voor anderen interessant kan zijn. Door nu de processen te faciliteren, wordt een intranet als vanzelf gevuld met waardevolle content. Neem de stages. Het proces begint met het zoeken van een stage. En wordt gevolgd door de begeleiding en het schrijven van een scriptie. Het stage-adres is interessant voor collega-studenten. Ook het verloop van de begeleiding kan leerzaam zijn voor anderen. Als je dus het proces via je intranet laat verlopen, start je een vliegwiel dat steeds meer waardevolle content genereert.”

**Zelf ontwikkeld**

BID produceerde de technische ontwikkeling voor de nieuwe intranettoepassingen. De noodzaak daartoe kwam vooral voort uit de verschillen binnen de HKU. “Elke faculteit heeft een eigen sfeer en deels ook eigen processen. Standaardsystemen sluiten nooit naadloos aan op die processen. Je lost dan geen reële problemen op. Dat proberen wij wél te doen. En kijk, de gebruikers zien op het intranet natuurlijk wel hoe processen bij anderen verlopen. Ook zo kun je weer leren van elkaar.”

*Marjolein Triesscheijn (1966) studeerde in 2003 af aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht.*

*de Fantoomborst, digitale animatie, 2003.*



# Hoofdstuk 7

## Faciliteiten

### Huisvesting

De doelstelling van het huisvestingsbeleid van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU) is te zorgen voor passende werk- c.q. studeervoorzieningen tegen beheersbare kosten. Vijf factoren vormen de basis van het beleid:

- de interne organisatie van de hogeschool;
- historisch bepaalde situaties;
- specifieke eisen van de verschillende faculteiten;
- financiële en wettelijke randvoorwaarden;
- ontwikkelingen in het hoger (kunstvak-)onderwijs.

Doelstelling van het locatiebeleid van de HKU is het bereiken van een situatie waarin elke faculteit werkt vanuit een basislocatie met eventuele bijgebouwen in de directe omgeving. Een uitzondering hierop vormt de Beiaardschool, onderdeel van de Faculteit Muziek, die om een aantal redenen in Amersfoort blijft gevestigd. Tijdens de fusie in 1987 telde de HKU 20 locaties in Utrecht en 2 in Amersfoort. In 2003 waren dat er nog 5 in Utrecht, 1 in Hilversum en 1 in Amersfoort, waarmee de doelstelling van het locatiebeleid merendeels is bereikt.

De HKU is gevestigd op de volgende adressen:

#### Faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving

- Ina Boudier Bakkerlaan, Utrecht

#### Faculteit Muziek

- Mariaplaats, Utrecht  
- Grote Spui, Amersfoort

#### Faculteit Theater

- Janskerkhof, Utrecht

#### Faculteit Kunst, Media & Technologie

- Oude Amersfoortseweg, Hilversum

#### Interfaculteit/Kunst en Economie

- Lange Viestraat, Utrecht

#### Voorzieningenbeleid

Huisvesting is in eerste instantie een voorziening ten behoeve van het onderwijs. Vanuit die gedachte was het HKU-voorzieningenbeleid ook in 2003 gericht op het stelselmatig verbeteren van de huisvesting, rekening houdend met de specifieke eisen van de verschillende

faculteiten. Zo zijn in 2003 aanpassingen aan de gebouwen aan de Mariaplaats 28 en de Lange Viestraat 2b aangebracht om de computerruimten voor studenten te kunnen uitbreiden en verbeteren.

#### Financiën

De HKU houdt vast aan een strikte scheiding tussen overheidsmiddelen voor huisvesting en middelen voor onderwijs en beheer. Een combinatie van eigendom en huur van panden zorgt voor spreiding van de financiële risico's. Leegstaande ruimten worden zoveel mogelijk verhuurd aan derden. Zo worden gedeelten van het pand aan de Oude Amersfoortseweg in Hilversum voor langere tijd aan derden verhuurd. Ook ruimten die slechts een (klein) gedeelte van de week leegstaan worden zo veel mogelijk als tijdelijke vergaderruimte verhuurd.

#### Besteding middelen

De HKU investeerde in 2003 ongeveer € 134.000 in verbouwingen. Aan onderhoud werd ongeveer € 149.000 uitgegeven.

#### Resultaten

Het 'strategisch meerjaren onderhoudsplan' dat in 2003 het licht zag, koppelt gerichte inzet van financiële middelen aan een goede huisvesting van alle HKU-onderdelen. Bij het opstellen van het plan is rekening gehouden met een aantal toekomstscenario's zodat er altijd sprake is van optimale afstemming op de huisvestingsplannen van de HKU. In 2003 is relatief weinig geïnvesteerd in de panden van de HKU. Wel is een aantal projecten gestart en/of afgerond waarmee wordt voldaan aan wettelijke verplichtingen. De geplande verbouwing van het pand aan de Lange Viestraat te Utrecht werd uitgesteld omdat de vereiste vergunningen nog niet verleend waren. De verbouwing van Janskerkhof 18 start zodra het pand eigendom is van de HKU en de bouwvergunning is afgegeven. In 2003 was dat nog niet het geval.

#### Diverse huisvestingsprojecten

Naast het normale (groot) onderhoud aan verschillende panden, zijn aan het pand van de Faculteit Kunst, Media & Technologie aan de Oude Amersfoortseweg in Hilversum een aantal aanpassingen uitgevoerd. Onder meer is begonnen met de verbetering van de elektrische installaties. Bovendien zijn alle panden in 2003 voorzien van een

aparte rookruimte. Daarmee is voldaan aan de eisen die de Tabakswet stelt per 1 januari 2004. Het huurpand aan de Tractieweg te Utrecht voldeed niet meer aan de geldende veiligheidseisen. In 2003 is het pand verbouwd, zodat de veiligheid van de studenten autonome beeldende kunst die er hun atelierruimten hebben, weer gewaarborgd is.

Naar aanleiding van een eis van de verzekeraars zijn in 2003 alle elektrische installaties geïnspecteerd. In de eigen gebouwen zijn vervolgens installaties waar nodig aangepast aan de gestelde NEN 1010 norm "Veiligheidsbepalingen voor Laagspanningsinstallaties". De eigenaren van de huurpanden zijn op de hoogte gesteld van de conclusies van de inspecties. Hen is verzocht de installaties aan te passen.

#### Vooruitblik

Twee verbouwingen staan in elk geval op de planning voor 2004. In verband met de toename van het aantal studenten aan de opleiding Kunst en Economie wordt het pand aan de Lange Viestraat te Utrecht verbouwd. Het pand Janskerkhof 18 wacht, zodra de gemeente Utrecht het aan de HKU heeft verkocht, een grondige verbouwing zodat het pand voldoet aan de eisen en wensen van de Faculteit Theater.

#### Arbo en Milieu

Het arbo- en milieubeleid van de HKU is gericht op optimaliseren van de arbeidsomstandigheden ofwel het creëren van een veilige, gezonde en stimulerende werkomgeving waarbij het milieu wordt ontzien. Aanpassingen in de beleidsorganisatie, onder meer door versterking van de Arbo Commissie, stimuleerden in 2003 het bereiken van deze doelstelling. Het benoemen van specifieke verbeterpunten zorgde voor een focus op mogelijke nieuwe projecten. Zowel in Utrecht als in Hilversum is gewerkt aan het uitvoeren van de actiepunten uit de eerdere Risicoinventarisaties en Evaluaties.

#### Besteding middelen

In 2003 is in het kader van arbo en milieu onder meer geïnvesteerd in het inrichten van rookvrije ruimten, het aanschaffen van aangepast meubilair en het aanbrengen van geluidswerende materialen. Deze investeringen zijn verantwoord onder 'materiële vaste activa'. De overige uitgaven betroffen € 66.000 aan Arbo Unie voor

ziekteverzuimbegeleiding en bijzondere diensten zoals cursussen bedrijfshulpverlening (BHV) en certificering. Met het structureel verbeteren van het klimaat in het gebouw aan de Lange Viestraat was € 16.700 gemoeid. Circa € 12.000 werd in 2003 besteed aan toelagen voor medewerkers met een geldig EHBO en/of BHV diploma en Hoofden BHV.

#### RSI

Voortbordurend op de activiteiten in 2002 heeft de HKU in 2003 de RSI-problematiek op een aantal manieren aangepakt. De Sociaal Medisch Teams (SMT's) vormen een belangrijke schakel bij de aanpak van RSI. Decentralisatie van de teams zorgde er in 2003 voor dat de teams directer betrokken zijn bij de medewerkers en hun RSI-problemen. Medewerkers die zich daarvoor in 2002 via het periodiek onderzoek hadden opgegeven, konden in 2003 bij de bedrijfsarts terecht voor controle op en uitleg over het voorkomen en behandelen van RSI. Een ander belangrijk wapen in de strijd tegen RSI is de grootscheepse verspreiding van in samenwerking met Arbo Unie geproduceerd schriftelijk voorlichtingsmateriaal onder medewerkers en studenten. Alle concrete maatregelen die zijn genomen in het kader van RSI-bestrijding en -voorkoming staan per organisatie-eenheid beschreven in het Plan van Aanpak 2004/2005.

#### Onderhoud en uitvoering arbozorg

Het arbozorgsysteem dat de HKU sinds 1998 hanteert, omvat alle wettelijk voorgeschreven onderdelen, inclusief de Risico-inventarisatie en Evaluatie en een Plan van Aanpak. In 2003 is een nieuw systeem in gebruik genomen voor het registreren en terugkoppelen van uitgevoerde maatregelen. Het uitgebreide verslag dat aan de hand van het nieuwe systeem is gemaakt over de periode tot en met 2003 vormde de basis voor een Plan van Aanpak 2004/2005. Dit plan biedt een gedetailleerd overzicht van de maatregelen die voor 2004 en 2005 op het programma staan.

Van de vele specifieke verbeterpunten die in 2003 werden uitgevoerd, noemen we hier de aanpassing van de elektrische installatie en de uitvoering van het legionellabeleid. Bij de milieuzorg – integraal onderdeel van de bedrijfsvoering – wordt extra aandacht besteed aan een deel van de werkplaatsen en andere locaties waar met milieuvriendelijke en toxische stoffen wordt gewerkt.

### Aanpassingen in de centrale beleidsorganisatie.

Op centraal niveau kreeg het arbeidsomstandigheden-beleid in 2003 een impuls door de deelname van de Centrale Medezeggenschapsraad aan de Arbo Commissie. Ook het instellen van een Arbo Werkgroep zorgde voor versteviging van het beleid. De Arbo Werkgroep zorgt op centraal niveau voor beleidsafstemming tussen de verschillende locaties in Utrecht en Hilversum. Indien nodig dient de werkgroep beleidsvoorstellen in voor behandeling door de Arbo Commissie.

### Onderzoek Arbeidsinspectie

Een onverwacht onderzoek door de Arbeidsinspectie wees in 2003 uit dat de HKU de wettelijke regelingen naleeft. Het onderzoek dat landelijk werd uitgevoerd vond bij de HKU plaats op basis van een steekproef.

### Vooruitblik

Voor het uitvoeren van het arbo- en milieubeleid van de HKU worden de benodigde middelen ter beschikking gesteld. De resultaten zijn goed maar kunnen beter. De uitdaging voor 2004 en verder ligt in het doelmatiger en efficiënter verdelen van taken en werkzaamheden en in het helder vaststellen waar centrale en decentrale verantwoordelijkheden liggen. Met name aan voorlichting en instructie met betrekking tot RSI en aan het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen moet veel aandacht worden besteed. De HKU-studenten vormen de komende jaren een apart aandachtspunt voor wat betreft arbo en milieu. Het arbozorgsysteem van de HKU is een continuüm dat alleen in stand blijft bij permanente aandacht: het voeren van beleid op basis van aandachtspunten, terugkoppeling over de behaalde resultaten, opnieuw de actualiteit van doelstellingen en plannings nagaan en aandachtspunten formuleren.

### ICT

Doel van het ICT-beleid van de HKU is het waarborgen van goede werk- en studentenvoorzieningen op ICT-gebied en het voldoen aan interne en externe informatiebehoeften van eindgebruikers tegen beheersbare kosten.

Het College van Bestuur laat zich bij het bepalen en vaststellen van het ICT-beleid adviseren door een ICT-stuurgroep. Deze stuurgroep staat onder voorzitterschap van een van de leden van het College van Bestuur en bestaat verder uit vertegenwoordigers van

de verschillende faculteiten. Als onderwijskundig en administratief verantwoordelijken maken ook het hoofd Bibliotheek Informatie Dienst en het hoofd Dienst Facilitaire Zaken deel uit van de stuurgroep.

De onderwijsvormen die de HKU biedt, stellen specifieke eisen aan apparatuur en software. Aanschaf, onderhoud, afschrijving en verbetering van apparatuur en software van de verschillende faculteiten hebben dan ook de permanente aandacht van de HKU. In de investeringsbegroting zijn zowel de geplande investeringen als de afschrijvingen per HKU-onderdeel vastgelegd. Om financiële ruimte voor de aankoop van nieuwe apparatuur en software te garanderen, wordt aan de planning streng de hand gehouden.

### Besteding van middelen

De HKU investeerde in 2003 ruim € 600.000 in apparatuur en software. Van dit bedrag is ongeveer € 130.000 besteed aan ICT ten behoeve van de administratie, waaronder de investeringen in apparatuur ten behoeve van de diverse onderdelen van het management informatiesysteem.

### Resultaten

De belangrijkste activiteiten op het gebied van ICT waren in 2003 de invoering van het 'server based computing concept' en de ontwikkeling van een nieuw helpdesksysteem ter voorbereiding van de invoering van de ITIL-methodiek. Op verschillende facultaire locaties zijn in 2003 ICT-ruimten voor studenten (opnieuw) ingericht of uitgebreid, waarmee is tegemoet gekomen aan eisen en wensen van het onderwijs.

### ICT Algemeen

#### Infrastructuur

Na jaren van probleemloze werking bleken de straalverbindingen waar het HKU-netwerk gebruik van maakte, gevoelig geworden voor verstoringen. Daarom zijn in 2003 de belangrijkste verbindingen herzien. In de Neudeflat is een repeaterpunt in gebruik genomen en de HKU gebruikt nu licentieverbindingen met gereserveerde frequenties. Tevens is de bandbreedte van het netwerk en de verbinding met internet uitgebreid.

#### Server based computing

De belangrijkste reden voor het invoeren van een 'server based computing concept' was het komen tot

een beter beheer van het computerpark van de HKU. Vanuit dit concept, waarvan de invoering in 2003 is gestart, worden de centrale servers waarop de applicaties draaien benaderd vanuit de werkstations. De nieuwe werkwijze vereenvoudigt het ICT-beheer, ook al omdat applicaties nu snel en platformonafhankelijk op grote schaal kunnen worden 'uitgerold'. Om zowel Windows- als Apple-Macintosh-toepassingen op grote schaal en vanuit één centraal punt aan de diverse werkstations te kunnen aanbieden, is gekozen voor een Citrix-platform voor Windows en het Netbooting concept voor Apple. Acht centrale servers zijn in 2003 ingericht om rond de 100 werkplekken te voorzien van Citrix. De ICT-lokalen van de Lange Viestraat en van de Faculteit Muziek zijn inmiddels ingericht volgens het Netbooting-concept.

#### Migratie naar een nieuw Operating System

De faculteiten Theater, Muziek en Beeldende Kunst en Vormgeving stapten in 2003 over op het computerbesturingssysteem Mac OS-X. In verband met de afhankelijkheid van oude, onder meer financiële, systemen zullen Bureau Bedrijfsvoering en het Bestuursbureau de stap van Mac OS9 naar OS-X later zetten.

### Onderwijs en ICT

#### Basisdiensten

In 2003 is de behoefte aan ICT basisvoorzieningen geïnventariseerd. Daaruit bleek een toenemende behoefte aan full service webhosting. Daarom wordt in 2004 geïnvesteerd in uitbreiding van de servercapaciteit, waardoor iedere student en medewerker dezelfde voorzieningen kan krijgen.

De autorisatie voor ICT-basisdiensten (e-mail, ftp, web-services) voor studenten en medewerkers loopt sinds begin 2003 via de centrale gebruikersadministratie LDAP.

#### Kunsten.nl

Eind 2003 is kunsten.nl breed geïntroduceerd in het onderwijs. Dit is een on line database van internetbronnen, gerelateerd aan de studiegebieden van de HKU. De facultaire mediatheken zijn verantwoordelijk voor het onderhoud van de 'collectie'. Met name de mediatheken van Theater en Beeldende Kunst en Vormgeving hebben veel tijd geïnvesteerd in de uitbreiding en actualisatie van het informatieaanbod. Bureau Communicatie verzorgt de promotie van kunsten.nl. De site is bereikbaar via [www.kunsten.nl](http://www.kunsten.nl) en <http://kunsten.hku.nl/>.

#### Onderwijsintranet

Na jaren van voorbereiding is begin 2003 gestart met de introductie van een geïntegreerd onderwijsintranet-functionaliiteit op de HKU. Er is gekozen voor een gefaseerde invoering per faculteit. Met name de faculteiten Theater en Muziek werken met groot enthousiasme aan de redactionele en functionele opzet van een facultair onderwijsintranet. Ook de faculteiten Beeldende Kunsten en Vormgeving en Kunst, Media & Technologie hebben pilots opgezet. Gerealiseerde functionaliteiten zijn bijvoorbeeld projectondersteuning, on line stagebegeleiding, on line verspreiding van roosters, individuele studieactiviteiten en onderwijsbeschrijvingen.

### Onderzoek en ICT

De HKU heeft in 2003 samen met partners een aantal grotere en kleinere innovatietrajecten afgerond. De meest grootschalige waren MusicBase en CLK. Andere kleinere initiatieven waren bijvoorbeeld de deelname aan de ontwikkeling en beta-testing van een Europese authenticatie technologie en bijdragen (papers) aan conferenties op het gebied van e-learning en e-research.

#### MusicBase

MusicBase is een on line leeromgeving, specifiek ontwikkeld voor het muziekvakonderwijs. Het ondersteunt de toepassing van muziekcollecties in onderwijs- en leertrajecten. Inmiddels heeft de Fontys Rockacademie MusicBase met succes geïntegreerd in haar onderwijs. Bij de afdeling 'Music and Technology' van Kunst, Media & Technologie lukte het (nog) niet om MusicBase in te zetten voor het collectioneren van studentenwerk. Wel is begonnen met een geluidseffectenbibliotheek, waaraan bij studenten veel behoefte was. Ook is er vanuit Xchange (projectenbureau KMT) interesse voor de inzet van MusicBase als video- en animatiedatabase. MusicBase is bereikbaar via <http://musicbase.hku.nl>.

#### CLK

CLK is een ontwikkeltraject voor de ondersteuning van onderwijs- en leerprocessen van de docentopleidingen. Het is een belangrijke aanjager geweest van de introductie van intranetfunctionaliiteit op de HKU. Vooral omdat het een stabiel en technisch-strategisch platform heeft opgeleverd om de facultaire intranetten te kunnen ontwikkelen. Hoewel het CLK project vooral een technisch-strategische insteek had, en vanuit die



insteek ook succesvol was, kan de doorontwikkeling van de technologie voor de HKU-intranetten als duurzaam resultaat worden beschouwd. CLK is bereikbaar via <http://clk.hku.nl/>.

#### Communicatie en ICT

Een compleet projectteam, bestaande uit een webredacteur, webmanager, structuurontwerper, het hoofd Bibliotheek en Informatiediensten (BID) en het hoofd Communicatie, boog zich in 2003 over de vernieuwing van de HKU-website. De nieuwe site is vooral doelgroepgericht: aankomende studenten ('studiekeizers'), studenten, oud-studenten, medewerkers en pers en publiek vormen de hoofdingangen. De site biedt plaats aan de promotie van allerlei HKU-activiteiten, zoals concerten, tentoonstellingen, theatervoorstellingen en het HKU Kunsten Festival. Vanuit elke pagina op de site kan de agenda met activiteiten worden geraadpleegd. Een contentmanagementsysteem maakt dat redacteurs op allerlei plekken in de organisatie zelf hun teksten kunnen actualiseren terwijl de webredacteur supervisie houdt over de uiteindelijke publicatie. Helaas kon door onvoorziene vertragingen de geplande lancering van de nieuwe site op 1 juli 2003 niet doorgaan. De verwachting is dat de website begin 2004 on line zal zijn.

#### Administratie en ICT

Het nieuwe managementinformatiesysteem waarvan de invoering in 2003 is gestart, omvat een financieel systeem, een systeem voor studievoortgangsregistratie en een personeels- en salarissysteem. De invoering van het financiële systeem en het personeels- en salarissysteem vindt plaats in 2003 en 2004. Ook met het invoeren van het nieuwe studievoortgangssysteem is in 2003 een begin gemaakt. In 2004 wordt hieraan het studenteninschrijfsysteem toegevoegd. Deze beide systemen kunnen naar verwachting in het laatste kwartaal van 2004 in gebruik worden genomen. Zowel het nieuwe financiële systeem als het personeels- en studentensysteem worden gekoppeld aan Citrix. In 2003 is tot volle tevredenheid een nieuwe versie van het relatiebeheersysteem Trias in gebruik genomen. De gebruikers ontvingen instructies en volgden verschillende cursussen.

#### Vooruitblik

In 2004 wordt verder gewerkt aan de completering van het managementinformatiesysteem. Het studievoortgangsproject moet eind 2004 volledig in gebruik zijn.

Het nieuwe financiële systeem en het nieuwe personeels- en salarissysteem waren eind 2003 weliswaar klaar voor gebruik, maar besloten is het eerste halfjaar van 2004 te besteden aan de verdere vormgeving en inrichting van de systemen conform de bestaande interne en externe informatiebehoeften.

In 2004 wordt het nieuwe studentenadministratiesysteem Osiris-inschrijf ingevoerd.

In 2004 zal op grotere schaal gebruik kunnen worden gemaakt van het concept van server based computing. Ook de HKU-brede overstap op het besturingssysteem OS-X wordt in 2004 afgerond.

Omdat de HKU relatief veel parttimers in dienst heeft, wordt in 2004 een begin gemaakt met het inrichten van een aantal flexwerkplekken in het gebouw aan de Lange Viestraat. Ook wordt bekeken of het mogelijk is bij thuiswerken gebruik te maken van de centraal ingerichte servers. Belangrijk punt daarbij is de beveiliging van de servers.

Voor wat betreft de helpdesk is de aandacht de komende jaren met name gericht op invoering van de ITIL-methodiek.

# Hoofdstuk 8

## Summary

#### Chairman of Board decides to retire

Bert Groenemeijer, the Chairman of the Central Board, decided to end his chairmanship as of 1 December 2004. He has fulfilled this role for more than 17 years, and to a large extent determined the present character Utrecht School of the Arts (HKU).

#### Cooperation with University of Utrecht

The University of Utrecht and the HKU signed a declaration of intent in 2003 regarding closer cooperation. In the long term, the HKU could become an autonomous part of the University of Utrecht. The first concrete step towards this was the establishment of a joint Professional School of the Arts Utrecht (PSAU), within which joint masters courses are given.

#### Administration Office and Management Office

In order to improve the management and control of the business processes and the more academically oriented processes, two new departments have been set up: the Administration Office (as of 1 January 2003) and the Management Office (as of 1 January 2004). The Administration Office consists of four departments (Finance Department, Facilities Management Department, Registry and Student Affairs Department and Personnel Department), a Central Secretariat and a Quality, Health, Safety and the Environment officer.

#### Education on offer

The HKU strives to achieve excellence and transparency in the range of education it offers. This is based on the five Is: internationalisation, innovation, interdisciplinarity, interculturality and information technology. In the context of transparent and excellent art education, the HKU continued working on the 'Art Education Restructuring Operation' in 2003. At the national level, the HKU cooperated in the establishment of a new quality system for HBO Art Education.

#### Input, output and credits

In 2003, the HKU had an input of 855 students. The recruitment policy is targeted at talented students. Tools in achieving this objective include the newly structured course guide and the HKU Arts Festival.

The output in the first year was higher in 2003 than the usual 20-25%, namely 25-30% for four of the five faculties.

#### Student satisfaction

Various external studies have been carried out into satisfaction among students. With the exception of 2000, HKU students have on average been less satisfied for a number of years. Exit interviews are needed in order to find the causes of this.

#### International activities

The HKU is also active in an international context. For example, in the context of the Socrates/Erasmus EU programme for academic cooperation, a number of 'Intensive Programmes' were coordinated in 2003. The annual ENCATC Academy was also held at the HKU in January 2003.

#### Research

In 2003, the HKU spent 3% of its budget on Staff Development and Research & Development. This must rise to 5% in 2004.

In June 2003, the HKU had a national first: Aukje Thomassen was the first PhD graduate of all the HBO institutes.

In 2003, a new working method was introduced for the evaluation of faculty research plans. The R&D subcommittee - part of the new SDR&D committee - advises the Central Board on remuneration for research. The new working method will lead to a more critical evaluation, and is a clear improvement in the opinion of all those involved.

#### International student mobility

80 HKU students (3% of the total) spent a subsidised period abroad in 2003/2004, thanks to the Jan van Scorel Fund and Socrates/ Erasmus. In the context of exchange programmes in 2003, the HKU also welcomed 85 students from abroad. 62 of these took part in Socrates/Erasmus.

#### Prizes

The faculties encourage students to take part in festivals, conferences, competitions, etc., and facilitate

# Colofon

their participation as much as possible. A great many current and former HKU students again won prizes in 2003/2004.

In 2003, the HKU also put up its own prize for the graduate who has been the most innovative in his or her work. The prize is € 5000, and is awarded annually.

## Staff

A new and fully integrated staff and salary system was tested in 2003. PASO/Persmaster. On the basis of a trial, it was decided to implement the system. Sickness absenteeism declined in 2003 by 0.7% to 4.2%. Absenteeism among academic staff, in particular, has been dropping in recent years.

## Finances

The income realised in 2003 was € 33m, 4.8% more than in 2002 and 5.4% more than budgeted. This can be attributed to an increase in the state contribution to compensate, among other things, for the increased salary costs as a result of the central bargaining agreements. The growth of the Art and Economics bachelor course also resulted in a higher state contribution.

The HKU had a positive operating result of € 630,000 for 2003. This was due, among other things, to the retaining pay facility (€ 403,000) becoming liberalised, and a settlement of turnover tax (€ 220,000).

## ICT

The server-based computing concept was introduced in 2003. Under this concept, the applications run on central servers, which are accessed from work stations. The concept simplifies ICT management, particularly because applications can now be rolled out rapidly, on a large scale and platform-independently.

## Internet

At the end of 2003, Kunsten.NL was introduced in education on a broad basis. This is an online database of internet sources, related to the study areas of the HKU. The site can be accessed via [www.kunsten.nl](http://www.kunsten.nl) and <http://kunsten.hku.nl/>.

*(achterzijde cover)*  
Viviane Sassen (1972) studeerde in 1996 af aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht.

Zonder Titel, foto, 2003

Dit is een uitgave van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht.

## Eindredactie

Diederick Meinen, bureau communicatie  
Marieke Lauwrier, bureau communicatie

## Teksten

JCM Tekstproducties, Utrecht  
Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

## Vertaling

Textware, Utrecht

## Beeld

Alumni van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

## Concept en vormgeving

De Designpolitie, Amsterdam

## Druk

Drukkerij LenoirSchuring, Amstelveen

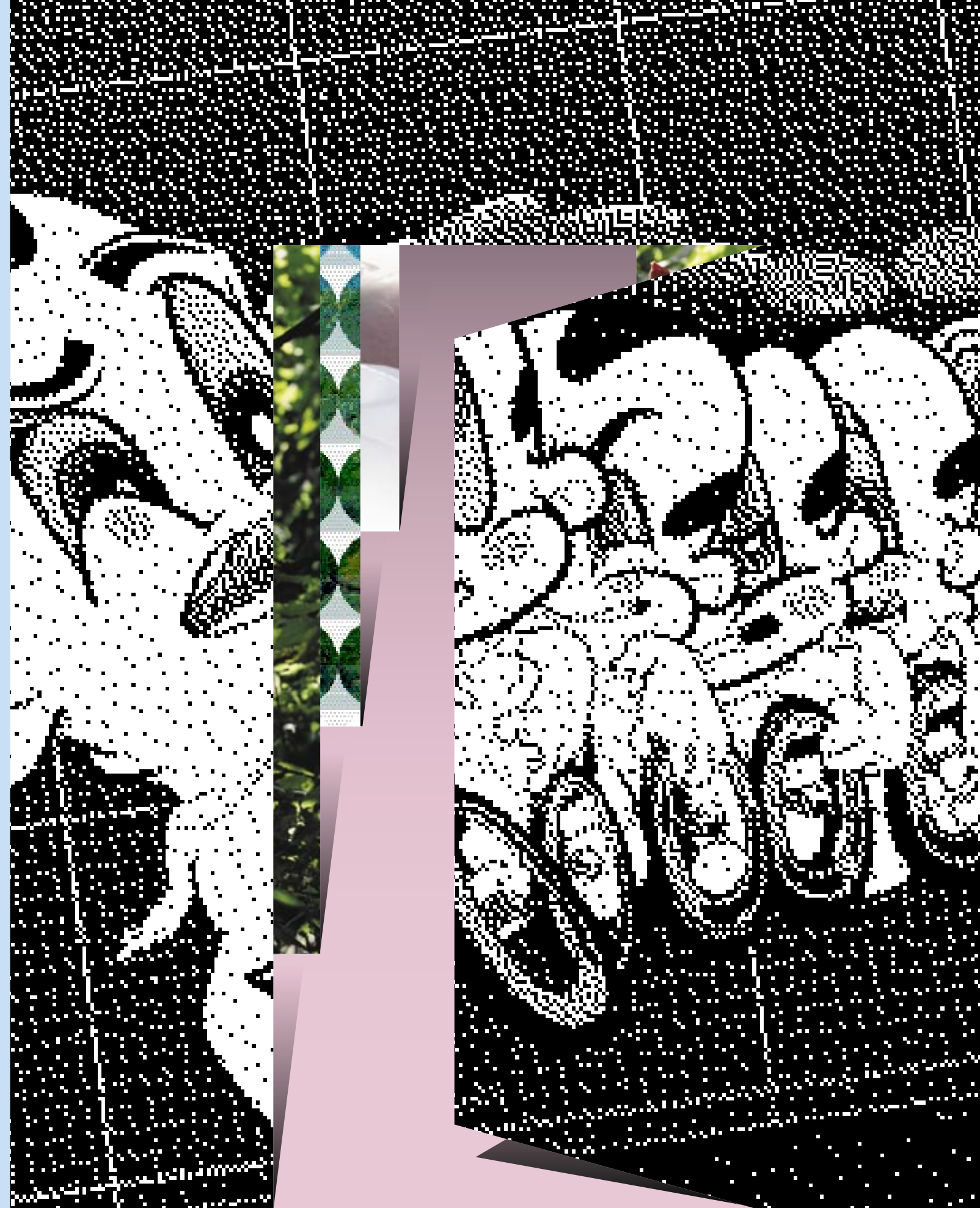
© Augustus 2004

Dit jaarverslag is met de grootste zorg samengesteld. Door de voortdurende veranderingen in het hoger onderwijs kan echter niet voor eventuele onvolledigheid of onjuistheden worden ingestaan.

Fons Schiedon (1980) studeerde in 2002 af aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht.

Playground, illustratie, 2003

Illustratie in Volkskrant Magazine.







P  
V  
B  
X  
1  
2  
3  
7  
9  
9  
D  
E  
F  
J  
K  
L  
P  
Q  
R  
X  
1  
2  
3  
7  
9  
9  
D  
E  
F  
J  
K  
L  
P  
Q  
R  
X  
1  
2  
3  
7  
9  
9  
D  
E  
F  
J  
K  
L  
P  
Q  
R  
X  
1  
2  
3  
7  
9  
9

